

TILINPÄÄTÖS

2011

Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätös vuodelta 2011

187. toimintavuosi

Pääjohtajan katsaus

Valtiontalouden tarkastusvirasto on Suomen perustuslain 90 §:ssä säädetty tarkastus- ja valvontaviranomainen, joka toimii valtiontalouden hoidon ulkoisena ammattitarkastajana sekä vaali- ja puoluerahoituksen laillisuusvalvojana. Tarkastusvirasto on myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklassa tarkoitettu ylin kansallinen tilintarkastuselin, joka toimii Euroopan unionin ulkoisessa tarkastuksessa Euroopan tilintarkastustuomioistuimen yhteistyöviranomaisena. Tarkastusvirasto toimii riippumattomana eduskunnan yhteydessä. Tarkastusvirasto on toiminnallisesti riippumaton myös suhteessa eduskuntaan. Perustuslaissa säädettyinä riippumattomana valvontaviranomaisena valtiontalouden tarkastusvirasto rinnastuu eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaan ja oikeuskanslerinvirastoon.

Tarkastusviraston roolina on turvata eduskunnan valtiontaloudellisen vallan eli finanssivallan ja sen edellytysten toteutumista. Vaali- ja puoluerahoitusvalvonnassa tarkastusvirasto turvaa ja edistää avoimuutta sekä kansalaisten oikeutta arvioida puolueiden ja ehdokkaiden sidonnaisuuksia. Tehtävänsä tarkastusvirasto hoitaa suorittamalla valtion tilintarkastuksen sekä valtion taloudenhoidon laillisuustarkastuksen, tuloksellisuustarkastuksen ja finanssipolitiikan tarkastuksen sekä vaali- ja puoluerahoituksen laillisuusvalvonnan. Eduskunnalle annettavissa kertomuksissa tarkastusvirasto seuraa eduskunnan valtion taloudenhoitoa koskevien kannanottojen toteutumista ja nostaa eduskunnan kannalta tärkeimmät havaintonsa parlamentaarisisessa keskustelussa käsiteltäväksi.

Vuoden 2011 painopiste on ollut laatutyössä

Vuoden 2011 painopiste on ollut tarkastuksen ja viestinnän laatutyössä. Valtiontalouden tarkastusviraston ja vastaavien muiden ylimpien tilintarkastuselinten laadunhallinnan ja laadunvarmistuksen toimivuus ja vastaavuus kansainvälisten tarkastusstandardien kanssa arvioidaan säännöllisin väliajoin perusteellisella vertaisarvioinnilla, joka sisältää myös laaduntarkastukset. Valtiontalouden tarkastusvirasto on kansainvälisen vertaisarvioinnin kohteena vuosina 2011 ja 2012 siten, että kansainvälinen arviointiraportti valmistuu vuonna 2012. Arvioinnin suorittavat Ruotsin, Norjan ja Iso-Britannian tarkastusvirastojen asiantuntijat. Vuodelta 2011 on julkaistu tarkastusviraston verkkosivuilla ensimmäinen uusittuihin kansainvälisiin standardeihin ja parhaisiin käytäntöihin perustuva laaturaportti, jonka on laatinut tarkastusviraston oma laaturyhmä. Laadunvarmistuksen painopiste on tarkastusprosessin aikaisessa ohjauksessa ja laadunvarmistuksessa. Tarkastusvirastossa tehdään systemaattisesti tarkastusten jälkikäteistä laaduntarkastusta ja -arviointia.

Tarkastusviraston asiantuntemus on saanut lisääntyvässä määrin arvostusta kansainvälisessä ulkoisen tarkastuksen asiantuntijayhteisössä. Tarkastusvirasto osallistui pyynnöstä arvioitsijana vuonna 2011 Norjan valtiontalouden tarkastusviraston, Riksrevisjonenin, kansainväliseen vertaisarviointiin. Vuonna 2011 tarkastusvirasto pyydettiin ja se suostui myös Ranskan tilintarkastustuomioistuimen julkisen talouden tilintarkastustoiminnon vertaisarvioijaksi.

Julkisen talouden ylimpien ulkoisten tarkastajien standardien mukaisena tehtävänä on tuoda havaintonsa julkiseen keskusteluun. Tarkoituksena on, että kansalaisilla olisi edellytykset arvioida valtion taloudenhoitoa sekä taloudellisia sidonnaisuuksia ja tätä kautta syntyisi perusteltu luottamus. Viime kädessä kyse on veronmaksuhalukkuuden ylläpitämisestä.

Keskustelevan ja tietoon perustuvan demokratian tukemisessa on tärkeää viestinnän objektiivisuus ja rakentavuus. Tarkastuskohteilla on samanaikaisesti oltava mahdollisuus luottamuk-

selliseen keskusteluun tarkastusviraston kanssa. Vuonna 2011 tarkastusvirasto hyväksyi uuden mediapolitiikan, joka korostaa julkisen viestinnän objektiivisuutta, vastuullisuutta ja luotettavuutta. Tarkastusvirasto uudisti julkisuuslain soveltamista koskevat ohjeensa. Julkisuusperiaatte toteutuu lopullisten tarkastuskertomusten julkisuutena. Ennen kertomusten valmistumista turvataan mahdollisuus käydä läpi asioita luottamuksellisesti tarkastettavana olevan toiminnan vastuutahojen kanssa.

Henkilöstömäärää pienennettiin ja taloudellisuustavoitteet ylitettiin

Tarkastusvirastossa toteutui vuonna 2011 yhteensä 144 henkilötyövuotta, mikä on neljä henkilötyövuotta ja 2,7 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Suomen tarkastusvirasto on Ruotsin, Norjan ja Tanskan tarkastusvirastoista pienin, vaikka tarkastus- ja valvontamandaatti on muita laajempi. Suomen kansallisen integriteettijärjestelmän toimivuutta koskevassa kansainvälisen metodin mukaan tehdyssä arviointitutkimuksessa ja muissakin tutkimuksissa on tuotu epäkohtana esille valtiontalouden tarkastusviraston resurssien liian pieni määrä suhteessa sen tehtäviin. Ulkoisten suoritteiden tuottamiseen käytettiin tarkastusvirastossa 74,8 prosenttia tehollisesta työajasta.

Tarkastusvirasto on toiminnan ja menojen sopeuttamiseksi valtiontalouden nykyiseen tilaan käynnistänyt vakaus- ja tehokkuusohjelman. Vakaus- ja tehokkuusohjelma käynnistettiin, jotta tarkastusvirasto voisi kestäväällä tavalla vastata eduskunnan odotuksiin henkilöstösäästöistä ja siitä, että henkilöstövähennyksillä rahoitetaan lakisääteisiä palkankorotuksia. Sen johdosta tarkastusvirasto on päättänyt määräaikaiset palvelussuhteensa ja pudottaa budjetoidun henkilöstömäärän 150 henkilötyövuodesta 138 henkilötyövuoteen. Vuoden 2011 aikana toimintakuluissa säästettiin nimellisesti noin kaksi prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Hintakehityksen kuluttajahintaindeksin mukaan huomioon ottava reaalin säästö on noin 4,7 prosenttia. Taloudellisuustavoitteet näin ylitettiin.

Suoritepäivien määrä henkilöstövähennyksestä huolimatta kasvoi. Se johtuu pitkälti siitä, että uudistetussa työajan seurannassa ryhdyttiin seuraamaan todellista tehtyä työaika myöskin osin kuin se ylittää virkaehtosopimuksen mukaisen säännöllisen työajan. Tarkennetulla seurannalla saadaan piilevä ylityö haltuun myös suunnittelussa. Säännöllisen työajan ylittävä työaika kerryttää vapaita tulevaisuudessa. Tukipalveluita myös tehostettiin vakaus- ja tehokkuusohjelmalla edelleen siten, että välillisiin toimintoihin käytettiin 30 prosenttia vähemmän työaika. Tukipalvelut ovat jo osin liian ohuesti organisoidut.

Vaikuttavuus on erittäin hyvää

Tilintarkastukseen käytettiin 7 566 tarkastuspäivää eli 34,9 prosenttia todellisesta tehdystä työajasta. Tilintarkastuksessa huolenaiheena ovat olleet uutena ilmiönä suomalaiseseen hallintoon tulleet perustuslain vastaiset määrärahojen ylitykset. Niihin myös valtioneuvoston oikeuskansleri kiinnitti vuoden aikana huomiota. Tilintarkastuksen kautta on pidetty yllä taloudellisuuden ja tuottavuuden sekä hyvän hallinnon periaatteiden mukaisen sisäisen valvonnan näkökulmaa valtion taloudenhoidossa ja johtamisessa. Valmiudet taloudellisuuden johtamiseen ja hyvään taloudenhoitoon ovat hitaasti parantuneet.

Vuonna 2011 valmistuivat laillisuustarkastuksen ensimmäiset, uuteen kansainväliseen tarkastusstandardiin perustuvat laillisuustarkastukset. Tilintarkastuksesta erilliseen laillisuustarkastukseen käytettiin 963 tarkastuspäivää mikä on 4,4 prosenttia todellisesta tehdystä työajasta. Tarkastusvirasto on kansainvälisesti ensimmäisiä, joka on laatinut kansalliset sovellukset uudesta laillisuustarkastuksen ISSAI -standardeista.

Tuloksellisuustarkastukseen käytettiin 5 140 tarkastuspäivää. Se on 23,7 prosenttia tarkastusviraston todellisesta tehdystä työajasta. Tuloksellisuustarkastus suuntautui erityisesti eduskunnan asettamien yhteiskuntapoliittisten tavoitteiden saavuttamisen edellytysten ja päätöksenteon tietoperustan tarkastamiseen. Lainsäädännön laatu nostettiin pysyväksi tarkastusalueeksi. Se oli myös tarkastusviraston vuosikertomuksen vuoden 2011 valtiopäiville pääteemoja. Tarkas-

tuskertomusten järjestelmällisen jälkiseurannan perusteella 46 prosenttia tarkastusviraston suosituksista toteutui täysin tai lähes täysin ja 31 prosenttia jossain määrin. Kertomusvuoden aikana perustuslakivaliokunta täsmensi tarkastusviraston tuloksellisuustarkastuskertomukseen pohjautuen perustuslain tulkintaa talousarvion kattamisvaatimuksen soveltamisesta ja valtion mak-suvalmiudesta. Tämän myötä mahdollistuvat valtion kassanhallinnan käytäntöjen kehittäminen tuottaa vuosittain noin 20 miljoonan säästön.

Finanssipolitiikan tarkastukselle laadittiin vuonna 2011 uudet, kansainvälisiin ulkoisen tarkastuksen standardeihin perustuvat tarkastusohjeet. Kertomusvuoden aikana valmistui ensimmäinen kansainvälisten suositusten mukainen finanssipolitiikan sääntöjen toimivuutta ja finanssipolitiikan vaikuttavuutta koskenut vaalikausiraportti, joka annettiin erilliskertomuksena eduskunnalle. Finanssipolitiikan jatkuvassa tarkastuksessa on varmennettu valtiontalouden kehysten soveltamista sekä finanssipoliittisen raportoinnin laatua eduskunnalle. Kansainvälinen velka- ja finanssikriisi olivat keskeisesti esillä finanssipolitiikan tarkastuksessa ja sen eurooppalaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä. EU:n julkisen talouden ohjausta koskevan uuden lainsäädännön myötä finanssipolitiikan tarkastukseen kohdistuu yhä enemmän eurooppalaisia ja kansainvälisiä odotuksia. Finanssipolitiikan tarkastukseen käytettiin 377 tarkastuspäivää, mikä on 1,7 prosenttia todellisesta tehdystä työajasta.

Vuonna 2011 pidettiin eduskuntavaalit, joissa sovellettiin uudistunutta vaalirahoituslainsäädäntöä. Puoluerahoituksen laillisuusvalvonta tuli myös tarkastusviraston tehtäväksi. Kaikki ilmoitusvelvolliset jättivät eduskuntavaaleissa vaalirahoitusilmoituksen. Tarkastusvirasto painotti ennakkollista ohjausta ja neuvontaa. Vaali- ja puoluerahoitusvalvontaan käytettiin 647 tarkastuspäivää. Puolue- ja vaalirahoituksen ilmoitusjärjestelmä saatiin otettua käyttöön. Kokonaan uusi tietojärjestelmä suunniteltiin ja toteutettiin lyhyessä aikataulussa. Tietojärjestelmätoimittajan päässä järjestelmätoimituksen laadunhallinta ja järjestelmän vakaus eivät vastanneet kaikilta osin odotettua. Tämä vaati runsaasti työtä tarkastusvirastossa. Jatkossa tietojärjestelmän käytettävyyden ja laadun parantaminen on tärkeä kehittämiskohde.

Tarkastustyötä täydentää asiantuntijatoiminta, jolla osaltaan tuetaan hallitusta ja hallintoa saavuttamaan mahdollisimman korkealaatuinen ja tuloksellinen valtion taloudenhoito. Asiantuntijatoimintaan kohdistuu tarkastusviraston voimavarat selkeästi ylittävällä tavalla kysyntää. Asiantuntijatoimintaan käytettiin 2 911 tarkastuspäivää, mikä on 13,4 prosenttia todellisesta tehdystä työajasta. Asiantuntijatoiminnassa on kasvua 75 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kyseessä on poikkeuksellinen vaalikauden vaihteen tilanne. Eduskunnan kaikkiin asiantuntijapyyntöihin vastattiin ja tarkastusvirasto osallistui myös valtioneuvoston merkittäviin kehittämishankkeisiin. Vaalikausien vaihdos merkitsee nykyisessä suomalaisessa järjestelmässä hetkeä, jolloin on vireillä merkittäviä taloudenhoitoa koskevia uudistus- ja kehittämishankkeita. Valtiontalouden tarkastusviraston asiantuntijat osallistuivat valtioneuvoston kanslian, valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön merkittäviin, hallituksen strategista johtamista ja arviointia, valtiontalouden kehysmenettelyä ja finanssipolitiikan ohjausta sekä parempaa sääntelyä ja lainvalmistelun kehittämistä koskeviin vaalikauden vaihdoksen hankkeisiin. Monet tarkastusviraston tarkastukseen perustuvat suositukset ovat vaikuttaneet käytäntöjen kehittämiseen.

Asiantuntijatoiminta on kansainvälistä. Finanssipolitiikan tarkastuksen asiantuntijatoiminnassa ja EU:n ylimpien tilintarkastuselinten finanssipolitiikan tarkastuksen verkoston puheenjohtajana tarkastusvirasto yhdessä Euroalueen muiden tarkastusvirastojen ja tilintarkastustuomioistuinten kanssa vaikutti siihen, että Euroopan unionin pysyvään kriisi- ja vakausrahastoa, Euroopan vakausmekanismia koskevaan valtiosopimukseen saatiin kansainvälisiä standardeja vastaava sisäinen ja ulkoinen valvonta sekä lisäksi sopimukseen saatiin kansallisille parlamenteille tietojensaantioikeus ja säännöllinen raportointi vakausmekanismin toteutuneesta toiminnasta. Finanssikriisin hallinnan ja finanssijärjestelmään liittyvien riskien ulkoisesta tarkastuksesta laadittiin Suomen tarkastusviraston johdolla suosituksia kansainvälisessä yhteistyössä, jossa mukana ovat myös Yhdysvaltain ja Kiinan tarkastusvirastot. Tarkastusvirasto kutsuttiin INTOSAIN ympäristötarkastustyöryhmän (INTOSAI Working Group on Environmental Audit) johtoryhmän jäseneksi.

Kokonaisuutena ottaen tarkastusviraston vaikuttavuus on erittäin hyvällä tasolla. Suomen sijoitus kansainvälisessä Transparency Internationalin korruptiovertailussa parani ja Suomi sijoit-

tui jaetulle toiselle sijalle yhdessä Tanskan kanssa. Vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön uudistumisella sekä vaali- ja puoluerahoitusvalvonnan terävöitymisellä sen siirryttyä Valtiontalouden tarkastusviraston tehtäväksi on ollut tähän osaltaan vaikutusta. Suomalaiseen resurssihallintoon luotetaan. Lainsäädännön ja sen toimeenpanon ongelmakohtista käydään avointa keskustelua. Tarkastusvirasto on osaltaan edistänyt hyvää ja tuloksellista taloudenhoitoa sekä keskustelemaan (deliberatiivisen) demokratian ja sen edellyttämän luotettavan tiedon edellytyksiä. Tarkastusviraston eduskuntakertomusta varten tehdyn analyysin perusteella eduskunnan budjettivallan tehokkaan käytön edellytykset ja eduskunnan sen budjettivaltaa koskevien kannanottojen toteutuminen ovat parantuneet.

Kansainvälisten arvotutkimusten (World Value Surveys) perusteella Suomessa luottamus hallitukseen ja julkiseen hallintoon on korkealla tasolla. Ulkoisella tarkastuksella on oma roolinsa ylläpitää perusteltua luottamusta. Euroopan unionin rikollisuuden vastaisen ohjelman osarahoittamana Transparency Internationalin kansainvälisen metodologian mukaisesti riippumattomat tutkijaryhmät laativat kansallista integriteettijärjestelmää koskevat tutkimukset 25 maassa. Suomea koskevan raportin (Kansallinen integriteettijärjestelmä, Suomi. Transparency International 2012), joka on peruskartoitus korruptiosta ja sen vastaisista rakenteista, laativat Vaasan yliopiston tutkijat professori Ari Salmisen johdolla. Suomalaisen yhteiskunnan integriteettijärjestelmä on yleisesti ottaen erittäin hyvällä tai erinomaisella tasolla. Arvioinnissa tarkasteltiin myös valtiontalouden tarkastusviraston roolia kansallisessa integriteettijärjestelmässä. Tarkastusviraston asema ja toiminta saivat erinomaiset tai erittäin hyvän arvion. Tarkastusvirastolla on myös tärkeä rooli ja asema kansallisessa hyvää hallintoa ylläpitävässä integriteettijärjestelmässä. Arvioinnissa tuodaan epäkohtana kuitenkin esille se, että valtiontalouden tarkastusviraston resurssit ovat alimitoitettut suhteessa tarkastusviraston tehtäviin ja merkitykseen hyvän hallinnon ylläpitämisessä ja varmentamisessa.

Valtiontalouden perustelluissa säästö- ja sopeuttamistoimissa on yleensäkin tarpeen pitää huolta siitä, että hyvän hallinnon rakenteelliset takeet ja edellytykset turvataan. Hyvä hallinto on yksi suomalaisen yhteiskunnan menestys- ja kilpailukykytekijöistä.

Henkilöstö on motivoitunutta ja sitoutunutta

Tarkastusviraston henkilöstön keski-ikä nousi neljällä prosentilla 49,1 vuoteen ja eläkkeelle jäädään keskimäärin 63,8-vuotiaana. Tarkastusviraston vahvuutena on erittäin voimakkaasti tehtäväänsä sitoutunut ja korkean koulutustason omaava ja osaava henkilöstö.

Tarkastusviraston kaltaisessa asiantuntijatyössä työilmapiirillä ja työhyvinvoinnilla on huomattavan suuri merkitys tuloksellisuudelle. Työssä jaksaminen on yleisemminkin kansallisia menestyskysymyksiä. Tarkastusvirastossa on järjestelmällisesti pyritty kehittämään johtamista, töiden suunnittelua sekä sisäistä viestintää. Sairauspoissaolojen määrä on pienentynyt ja sairastavuus on valtionhallintoa jopa kolmanneksen alemmalla tasolla. Henkisen hyvinvoinnin kokemus ei kuitenkaan ole kehittynyt yhtä myönteisesti. Tehdyn työhyvinvointibarometrin mukaan tyytyväisyys johtamiseen on selkeästi parantunut aikaisemmasta. Työilmapiiri on samoin selvästi kehittynyt myönteiseen ja kannustavaan suuntaan. Tarkastusvirastossa on osalla henkilöstöä kuormituksen tunnetta ja tekemättömien töiden painetta. Tehtävien lisääntyessä ja voimavarojen niukentuessa samalla kun odotukset työlle ja sen laadulle yhteiskunnassa ovat korkeita, kasvavat kuormituksen riskit. Sisäinen joustovara on pitkälti käytetty. Kuormituksen hallintaan on näin tarvetta kiinnittää jatkossakin huomiota.

Vuoden 2011 tulos on erinomainen

Tarkastusviraston tuloksellisuus kokonaisuutena on vuonna 2011 ollut erinomaisella tasolla. Tuloksen on tehnyt osaava ja tehtäväänsä sitoutunut henkilöstö. Kiitän tarkastusviraston koko henkilökuntaa erinomaisesta työstä.

Tuomas Pöysti

Sisällys

Pääjohtajan katsaus	5
1 Toimintakertomus	11
1.1 Vaikuttavuus	11
1.1.1 Eduskunnan budjetti- ja lainsäädäntövaltaa tukeva vaikutus	11
1.1.2 Viraston hyviä käytäntöjä edistävä sekä virheitä ja väärinkäytöksiä ehkäisevä vaikutus hallinnossa	12
1.1.3 Viraston vaikutus kansalaisten luottamukseen asianmukaiseen valtiontaloude hoitoon ja valvontaan sekä julkiseen hallintoon	13
1.1.4 Tarkastusviraston vaikutus tarkastusalan kansainväliseen yhteistoimintaan	14
1.2 Tuotokset ja laadunhallinta	15
1.2.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	15
1.2.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	16
1.2.3 Tarkastusviraston laatujärjestelmän toiminta	17
1.3 Toiminnallinen tehokkuus	18
1.3.1 Toiminnan tuottavuus	19
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus	19
1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	21
1.5 Tilinpäätösanalyysi	26
1.5.1 Rahoituksen rakenne	26
1.5.2 Talousarvion toteutuminen	26
1.5.3 Tuotto- ja kululaskelma	26
1.5.4 Tase	26
1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	27
1.7 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	27
2 Talousarvion toteutumalaskelma	28
3 Tuotto- ja kululaskelma	29
4 Tase	30
5 Liitetiedot	31
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus	35
LIITTEET	
Työajan käyttö toimintayksiköittäin 1.1.–31.12.2011	37
Loppusuoritteet vuonna 2011	38
Organisaatio ja tehtäväjako	41

1 Toimintakertomus

Valtiontalouden tarkastusvirasto on suoraan perustuslaissa säädetty, varsinaisen valtionhallinnon tai eduskunnan alaisen hallinnon ulkopuolinen riippumaton tarkastus- ja valvontaviranomainen.

Tarkastusviraston perustuslaissa säädettyinä tehtävänä on tarkastaa valtion taloudenhoidon tarkoituksenmukaisuutta ja laillisuutta sekä valtion talousarvion noudattamista. Tarkastusvirasto toteuttaa tätä tehtäväänsä suorittamalla tuloksellisuustarkastusta, tilintarkastusta, laillisuustarkastusta sekä finanssipolitiikan tarkastusta. Valtiontalouden tarkastusvirasto toimii Suomessa Lissabonin sopimuksen mukaisena kansallisena tilintarkastuselimenä, joka toimii yhteistyössä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kanssa unionin varojen ulkoisessa valvonnassa.

Tarkastusviraston tehtäväksi on sen perustuslaillisen tehtävän lisäksi laissa ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) säädetty vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvominen, vaalirahoitusilmoitusten julkistaminen ja vaalirahoitusilmoitusten tarkistaminen. Puoluelaisissa (10/1969, muutettu 683/2010) tarkastusviraston tehtäväksi on säädetty valvoa puolueen, puolueen lähiyhteisön ja avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen toiminnassa puolueiden vastaanottamaa tukea, vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamista sekä näihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista.

1.1 Vaikuttavuus

Tarkastusvirasto tukee eduskuntaa sille kuuluvan lainsäädäntövallan ja valtiontaloudellisen vallan ja valvontavallan käytössä ja on siten osa eduskunnan finanssivaltaa toteuttavaa ja turvaavaa perustuslaillista järjestystä.

Tarkastusviraston päämääränä on edistää tuloksellista ja korkealaatuista valtion taloudenhoitoa. Keskeisenä näkökulmana on varmistaa, että valtion talousarvion ja valtion tulojen keräämiseen ja valtion varojen käyttämiseen liittyvän lainsäädännön yhteydessä asetetut yhteiskuntapoliittiset tavoitteet saavutetaan ja että hallitus ja hallinto ovat ryhtyneet tarpeellisiin toimiin niiden saavuttamiseksi. Vaali- ja puoluerahoituksen laillisuusvalvonnassa tavoitteena taas on edistää vaali- ja puoluerahoituksen avoimuutta sekä kansalaisten oikeutta arvioida poliittisten puolueiden ja julkisissa luottamustehtävissä toimivien sidonnaisuuksia. Tavoitteena on myös ehkäistä korruptiota ja epäasiallisiin sidonnaisuuksiin perustuvaa vaikuttamista tasavallan presidentin, kansanedustajien, kunnanvaltuutettujen ja puolueiden toimintaan.

Valtiontalouden ulkoisen tarkastuksen yhteiskunta- ja kansalaistulokset, ja siten toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus, muodostuvat kolmella alueella.

Tarkastusviraston toiminnan merkittävin vaikuttavuuden alue on tarkastuksen ennaltaehkäisevä ja vastuullistava vaikutus. Kaksi muuta vaikuttavuuden aluetta on taloudellisuus- ja tuloksellisuustietojen sekä hallinnon sisäisen valvonnan ja ohjauksen toimivuuden varmentaminen sekä tarkastuksella aikaan saatavat konkreettiset korjaukset ja kehittämistoimet. Varmennustehtävä osaltaan tukee tulevaisuudessa tehtävää taloudellista päätöksentekoa varmentamalla päätöksenteon tietoperustaa.

1.1.1 Eduskunnan budjetti- ja lainsäädäntövaltaa tukeva vaikutus

Tarkastusviraston tarkastustoiminta kohdennetaan valtiontalouteen ja taloudenhoitoon

kohdistuvien riskien perusteella. Tarkastusvirastossa laadittiin vuonna 2011 valtion- ja kansantalouden riskianalyysi, joka ohjaa tarkastussuunnittelua ja riski- ja toimintaympäristöanalyysijä. Riskianalyysi tukee myös vuonna 2012 laadittavaa VTV2020 -strategiaa. Tarkastusviraston toiminnan suunnittelu perustuu riskianalyysien esiin nostamaan näkemykseen kansan- ja valtiontalouden ja niiden toimintaympäristön kehityksen strategisista riskeistä, valtion talousarvion taloudesta, ministeriöiden hallinnonaloista ja merkittävistä poikkihallinnollisista asiakokonaisuuksista sekä tarkastusviraston tarkastuskohteista.

Tarkastusvirasto seuraa eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietintöjen perusteella eduskunnan kannanottojen toteutumista, jos niissä on edellytetty hallituksen raportointia asiasta tai jos tarkastusviraston tarkastustoiminta on kohdistunut kannanottoon liittyviin asioihin. Tästä tarkastusvirasto raportoi vuosittain eduskunnalle annettavassa vuosikertomuksessaan.

Vuonna 2011 tarkastusvirastossa arvioitiin eduskunnan kannanottojen toteutumista koko hallituskaudella 2007–2011. Selvityksen perusteella eduskunnan kannanotoissa on painottunut kolme asiakokonaisuutta. Ensimmäinen eduskunnan budjettivallan toteutuminen, johon liittyvät kannanotot ovat koskeneet verotukia ja niiden talousarvio-käsittelyä, talousarvion ulkopuolisia rahastoja ja valtion kassanhallintaa. Toinen esiin noussut kokonaisuus on ollut tietojärjestelmien ja -teknologian hyödyntäminen valtion hallinnossa ja valtion osittain rahoittamassa palvelutuotannossa. Kolmas, osittain edelliseen liittyvä, asiakokonaisuus on ollut valtion tuottavuusohjelma. Kaikkiin kolmeen asiakokonaisuuteen on kohdistunut jatkuvasti tarkastusviraston tarkastustoimintaa. Myönteisimmän asiakokonaisuuksista on edennyt ensimmäinen, eduskunnan budjettivaltaa koskeva kokonaisuus. Esimerkiksi verotukien esittäminen valtion talousarvioehdotuksessa ja valtion tilinpäätöskertomuksissa on parantunut selkeästi. Lisäksi eduskunnan perustuslakivaliokunta on tarkastusviraston tuloksellisuustarkastukseen

ja sen perusteella annettuun tarkastusviraston erilliskertomukseen eduskunnalle pohjautuen antanut valtiosääntöoikeudellisen lausunnon (PeVL 4/2011 vp.), jonka pohjalta valtion kassanhallinnan käytäntöjä on mahdollista kehittää siten, että valtiolle tulee nykyisellä valtion lainanoton ja kassavarojen tasolla noin 20 miljoonan euron vuosittaiset säästöt.

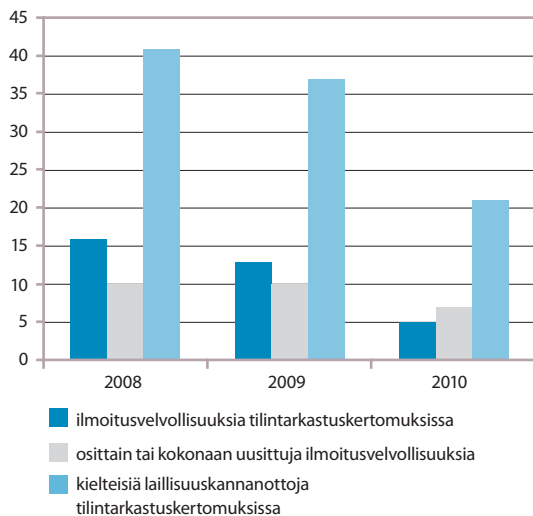
Tarkastusvaliokunnan mietinnöissä esille nostetut asiat perustuvat pääsääntöisesti tarkastusviraston kertomuksissa eduskunnalle esitettyihin keskeisiin havaintoihin ja kannanottoihin. Eduskunnan kannanotot liittyvät merkittäviin asioihin, joissa muutosten aikaansaaminen on hidasta. Sen vuoksi kannanottoon liittyvää asiaa seurataan myös pidemmällä ajanjaksolla. Vuosittain eduskunta on antanut 2–4 kannanottoa, joihin on liitetty hallituksen raportointivelvollisuus.

1.1.2 Viraston hyviä käytäntöjä edistävä ja virheitä sekä väärinkäytöksiä ehkäisevä vaikutus hallinnossa

Tarkastusvirasto seuraa oman raportointinsa vaikutuksia ja tarkastushavaintojen perusteella aloitettuja toimia. Tämä osaltaan tehostaa tarkastustoiminnan ennaltaehkäisevää ja vastuullistavaa vaikutusta.

Tuloksellisuustarkastus seuraa antamiinsa kertomuksiin sisältyneiden kannanottojen toteutumista. Yksittäisten tuloksellisuustarkastusten vaikutuksia tarkastuskohteisiin arvioidaan jälkiseurannoilla. Jälkiseurannassa selvitetään tarkastuksen kannanottojen ja hallinnolle annettujen suositusten toteutumista.

Vuonna 2011 valmistui 14 jälkiseurantaraporttia, joissa arvioitiin yhteensä 82 tarkastusviraston antaman suosituksen toteutumista. Viisi suositusta jätettiin arvioimatta, koska ne eivät olleet enää ajankohtaisia toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi tai niitä on päätetty seurata muiden tarkastusten yhteydessä.

Kuvio 1 Tilintarkastuksiin perustuvat ilmoitusvelvollisuudet ja kielteiset laillisuuskannanotot

Arvioiduista suosituksista 46 prosenttia oli toteutunut täysin tai lähes täysin, 31 prosenttia oli toteutunut jossain määrin ja 23 prosenttia oli toteutunut vain vähän tai ei ollut toteutunut lainkaan. Täysin tai lähes täysin toteutuneiden suositusten osuus oli edellisvuoden tasolla. Vuosina 2009–2011 toteutuneiden suositusten määrä on ollut selvästi aikaisempia vuosia korkeampi.

Vuoden 2010 tilintarkastusten yhteydessä selvitettiin edellisen vuoden tilintarkastuskertomuksiin sisältyneiden ilmoitusvelvollisuuksien vaikuttavuutta. Vuoden 2009 tilintarkastuskertomuksissa ilmoitusvelvollisuus annettiin 13 virastolle ja laitokselle. Näistä kolmen osalta ilmoitusvelvollisuus uusittiin joko kokonaan tai osittain vuonna 2010 (7 kpl vuonna 2009, 10 kpl vuonna 2008).

1.1.3 Viraston vaikutus kansalaisten luottamukseen asianmukaiseen valtiontalouden hoitoon ja valvontaan sekä julkiseen hallintoon

Valtiontalouden ulkoinen tarkastus osaltaan ylläpitää perusteltua luottamusta valtiontalouden hyvään hoitoon ja yleensä hallituksen ja valtionhallinnon toimintaan. Tar-

kastus osaltaan vastuullistaa hyvään taloudenhoitoon ja hallintoon. Ulkoinen tarkastus varmentamalla tarkastuksen keinoin lain ja talousarvion noudattamista sekä hyvää ja tuloksellista taloudenhoitoa sekä tuomalla myös avoimesti esille kehittämistarpeet ja epäkohdat luo edellytyksiä perustellulle, tosiasioihin perustuvalla kestäväälle luottamukselle. Luottamus julkisen hallinnon toimintaan on kansankunnan ja kansantalouden sosiaalista pääomaa, jonka kehitystä on vaikeaa mitata tai arvioida vuosittaisessa tulosraportoinnissa. Luottamuksella on selkeästi kuitenkin myös taloudellistakin merkitystä valtion kyvyllä tehdä tarvittaessa taloudenhoidossa tarvittavia mutta vaikeitakin päätöksiä, Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n tutkimusosastolla tehdyissä tutkimuksissa on myös empiirisesti havaittu, että taloudenhoidon ja finanssipolitiikan avoimuus ja läpinäkyvyys vähentävät julkisen velan kustannuksia. Suomen valtion lainanoton korkoero kertoo, että Suomen talouteen ja taloudenhoidon kykyyn edelleen luotetaan. Kansainvälisen World Value Survey:n perusteella Suomessa on yleisesti ottaen korkea luottamus hallituksen ja valtionhallinnon toimintaan. Kertomusvuoden aikana ei ole yksityiskohtaisemmin arvioitu valtionalouden tarkastusviraston suorittaman ulkoisen tarkastuksen vaikutusta luottamukseen.

Vaali- ja puoluerahoituksen laillisuusvalvonta toteuttaa kansalaisten oikeutta saada tietää ja arvioida puolueiden ja julkisissa luottamustehtävissä toimivien taloudellisista sidonnaisuuksista. Tällä on selkeästi korruptiota ennaltaehkäisevä ja hyvää hallintoa edistävä vaikutus. Euroopan neuvoston korruption vastaisen maaryhmän GRECON ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön ETYJ:n arvioinneissa Suomen vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön uudistuksia ja valvontatehtävän uskomista valtionalouden tarkastusvirastolle on pidetty onnistuneina ratkaisuuksina, joilla on ollut avoimuutta ja hyvää hallintoa vahvistava vaikutus. Valtionalouden tarkastusviraston toimintaa on arvioitu näissä arvioinneissa myönteisessä valossa.

Suomen sijoitus kansainvälisessä Transparency Internationalin korruptioindeksiver-

tailussa parani siten, että Suomi on yhdessä Tanskan kanssa jaetulla toisella sijalla. Vaali- ja puoluerahoitukseen lisääntynyt avoimuus ja sen varmistavalla tehostuneella ja riippumattomammalla valvonnalla voidaan nähdä olevan vaikutusta sijoituksen paraneamiseen.

Valtiontalouden ulkoinen tarkastus ja vaali- ja puoluerahoitukseen laillisuusvalvonta ovat osa korruptiota ehkäisevää ja hyvää hallintoa edistävää institutionaalista järjestelyä. Euroopan unionin rikollisuuden vastaisen ohjelman osarahoittamana Transparency Internationalin kansainvälisen metodologian mukaisesti riippumattomat tutkijaryhmät laativat kansallista integriteettijärjestelmää koskevat arvioinnit 25 maassa. Suomea koskevan arvioinnin laativat Vaasan yliopiston julkisjohtamisen laitoksen tutkijat professori Ari Salmisen johdolla. Suomen kansallinen integriteettitutkimus (Kansallinen integriteettitutkimus, Suomi. Transparency 2012) on peruskartoitus korruption vastaisista mekanismeista. Suomalaisen yhteiskunnan integriteettijärjestelmä on arvioinnin perusteella yleisesti ottaen erittäin hyvällä tai erinomaisella tasolla. Arvioinnissa tarkasteltiin myös valtiontalouden tarkastusviraston roolia kansallisessa integriteettijärjestelmässä. Valtiontalouden tarkastusvirastolla todetaan valtiontalouden ulkoisena tarkastajana ja siinä tehtävässä hallituksen ja valtionhallinnon tilivelvollisuuden ja tärkeän osan läpinäkyvyyttä varmentajana sekä vaali- ja puoluerahoitukseen laillisuusvalvojana olevan hyvin tärkeä rooli integriteettijärjestelmässä. Vaali- ja puoluerahoitukseen valvonta on myös laajentanut tarkastusviraston tehtävää merkittävästi yleisen laillisuusvalvonnan piiriin.

Tarkastusviraston asema ja toiminta saivat erinomaisen tai erittäin hyvän arvon kansallisessa integriteettitutkimuksessa. Tarkastusvirastolla on myös tärkeä rooli ja asema kansallisessa hyvää hallintoa ylläpitävässä integriteettijärjestelmässä. Arvioinnissa tuodaan epäkohtana kuitenkin esille se, että valtiontalouden tarkastusviraston resurssit ovat selkeästi alimitoitettut suhteessa tarkastusviraston tehtäviin ja merkityk-

seen hyvän hallinnon ylläpitämisessä ja varmentamisessa. Luottamusta valtionhallinnon toimintaan ja taloudenhoitoon ylläpitää osaltaan luottamus asianmukaiseen valtiontalouden valvontaan.

Kansalaisten luottamus asianmukaiseen valtiontalouden valvontaan perustuu laadukkaaseen, objektiiviseen ja johdonmukaiseen tarkastus- ja asiantuntijatyöhön sekä viranomaistehtävän hoitoa koskevaan viestintään.

Tarkastusviraston viestintä ja toiminta julkisuudessa noudattaa INTOSAI:n raportointia ja julkisuutta koskevia periaatteita sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tarkastusviraston viestinnässä korostuu olennaisten tarkastushavaintojen objektiivinen, selkeä ja tosiasioihin perustuva viestintä. Tarkastusvirastossa ei ole vuoden 2011 aikana arvioitu yleistä tai kansalaisten luottamusta valtion taloudenhoitoon tai puolue- ja vaalirahoitukseen avoimuuteen.

Tarkastusviraston tarkastusten julkisuuskäytäntöä täsmennettiin vuonna 2011 pohjautuen professori Olli Mäenpäältä tilattuun selvitykseen. Vastedes tarkastusviraston tarkastuskertomus ja siihen liittyvä viranomaisaineisto on julkinen tarkastuskertomuksen päättämisen jälkeen.

1.1.4 Tarkastusviraston vaikutus kansainvälisessä yhteisössä

Tarkastusvirasto kohdisti vuonna 2011 kansainvälisen yhteistyön painopistealueita finanssipolitiikan, finanssi- ja talouskriisin ja sen hoidon edellyttämään tarkastukseen sekä ympäristökysymyksien tarkastukseen. Finanssi- ja talouskriisin edellyttämää yhteistyötä kansallisten tarkastusvirastojen kanssa toteutettiin toimimalla INTOSAI Task Force Global Financial Crisis -työryhmässä alatyöryhmän puheenjohtajana ja toimimalla INTOSAI:n kahdessa muussa työryhmässä (Working Group on Key National Indicators ja INTOSAI Working Group on Public Debt). Global Financial Crisis -työryhmän ja sen alityöryhmän suositukset alkavat vähi-

tellen näkyä siinä, että Yhdysvalloissa ja Euroopan Unionissa tarkastusvirastot varmentavat kriisinhallintaa sekä rahoitusjärjestelmien sisältämien systeemi- ja muiden riskien hallintaa. Tarkastusvirasto järjesti Key National Indicators -työryhmän kokouksen Helsingissä 2011.

Lisäksi tarkastusvirasto toimii Euroopan unionin ylimpien tarkastuselinten muodostaman yhteyskomitean alaisuudessa toimivan finanssipolitiikan tarkastukseen kohdistuvan verkoston puheenjohtajana. Eurokriisin myötä tarkastusvirasto kiinnitti huomiota Euroopan vakausmekanismin sopimustekstin sisältämiin puutteisiin julkisen ulkoisen tarkastuksen järjestämisen osalta. Yhteistyössä muiden euroalueen tarkastusvirastojen ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kanssa tarkastusvirasto edesauttoi aktiivisella toiminnallaan sopimusuudistuksen yhteydessä saavutettua artiklamuutosta, jolla Euroopan vakausmekanismia koskevaan valtiosopimukseen saatiin kansainvälisiä standardeja vastaavat määräykset sisäisestä valvonnasta ja ulkoisesta valvonnasta sekä tietojensaanti ja säännöllinen raportointi kansallisille parlamenteille vakausmekanismin toiminnasta. Ympäristökysymysten kansainvälisen tarkastuksen yhteistyötä toteutetaan toimimalla INTOSAI:n työryhmässä (Working Group on Environmental Audit). Tarkastusvirasto on tuonut aktiivisesti esille ympäristökysymyksissä tarkastustoiminnan valtiontaloudellista näkökulmaa.

1.2 Tuotokset ja laadunhallinta

1.2.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000) 6 §:n nojalla tarkastusvirasto antaa eduskunnalle vuosittain kaksi kertomusta, jotka perustuvat Valtiontalouden tarkastusviraston suorittamaan tilintarkastukseen, laillisuustarkastukseen, tulokselli-

suustarkastukseen ja finanssipolitiikan tarkastukseen.

Erilliskertomus valtion varainhoitovuoden 2010 tilinpäätöksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen tarkastuksesta (K 12/2011 vp) annettiin eduskunnalle 25.5.2011. Erilliskertomuksessa annettiin eduskunnalle tilintarkastuskertomus valtion tilinpäätöksen tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2010 sekä esitettiin tarkastusviraston kannanotot tilinpäätöskertomuksen yhteiskunnallista vaikuttavuustiedoista. Lisäksi erilliskertomuksessa käsiteltiin tilinpäätöskertomuksessa esitettyä arviota valtiontalouden kehysten noudattamisesta, valtiontalouden kehysmenettelyä ja finanssipolitiikan raportointia.

Vuosikertomus tarkastusviraston toiminnasta (K 17/2011 vp) annettiin eduskunnalle 16.9.2011. Vuosikertomuksessa esitettiin tarkastusviraston tarkastus- ja asiantuntija-toiminnan tulosten perusteella muodostetut johtopäätökset valtion taloudenhoidon ja hallinnon tilasta sekä yhteenvetotiedot eduskunnan kannalta tärkeimmistä tarkastushavainnoista. Vuosikertomuksessa seurataan eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietintöjen johdosta esittämien kannanottojen toteutumista koskevat havainnot.

Ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain (273/2009) 10 §:ssä on säädetty Valtiontalouden tarkastusviraston vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvontatehtävästä ja tästä tehtävästä eduskunnalle vaalikohtaisesti annettavista kertomuksista.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antoi vuonna 2011 kertomuksen eduskunnalle vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2011 eduskuntavaaleissa (18/2011 vp).

Tarkastusvirasto toteutti vuoden 2011 aikana sille puoluelaisissa (10/1969, muutettu 683/2010) säädetty tehtävät. Puoluelain nojalla vastaanotettiin puolueilta, puolueyhdistyksiltä ja puolueiden lähiyhteisöiltä puoluelaisissa säädettyjä ajantasaisia ilmoituksia niiden saamista tuista. Samoin tarkastusvirasto huolehti, että sen valvottavat yhteisöt ja säätiöt toimittivat tilinpäätökset ja tilintarkastuskertomukset ilmoitusrekisteriin. Tarkastusvirasto toteutti lisäksi puoluelain nojalla

yhteensä 32 paikallistarkastusta puolueorganisaatioissa ja lähiyhteisöissä. Tarkastuksista raportoidaan eduskunnalle puoluelain 9 e §:n tarkoittamassa kertomuksessa vuoden 2012 keväällä.

Tilintarkastus on tarkastusviraston tarkastussuunnitelman mukaisesti raportoinut vuonna 2011 varainhoitovuoteen 2010 kohdistuvan valtion tilinpäätöksen ja tilinpäätöskertomuksen tilintarkastuksen ja antanut 90 kirjanpitoyksikköä, talousarvion ulkopuolista valtion rahastoa tai ministeriön tulohajauksessa olevaa virastoa koskevan tilintarkastuskertomuksen.

Tuloksellisuustarkastus sai vuonna 2011 päätökseen 21 tarkastusta. Näistä 18 raportoitiin tarkastuskertomuksena ja yksi osana viraston erilliskertomusta. Lisäksi kaksi tarkastusta päätettiin kirjeeseen. Jälkiseurantaraportteja tuloksellisuustarkastus on kertomusvuonna laatinut 14 kappaletta. Tavoitteena ollut 20 valmistuneen tarkastuskertomuksen määrä lähes saavutettiin. Sen sijaan tavoitteena ollutta 25 jälkiseurantaraportin määrää ei saavutettu. Tämä johtui pääosin käytettävissä olleiden henkilöstöresurssien toteutumisesta suunniteltua pienempänä ja siitä, että yksittäisten tarkastusten jälkiseurantoja päätettiin yhdistää raportoitavaksi teemakokonaisuuksittain tai siirtää seuraaville vuosille seurantakohteissa käynnissä olevien kehittämishankkeiden takia.

Lisäksi tavoitteena oli, että vuoden 2011 aikana aloitetaan suunnitelmassa esitetyt tuloksellisuustarkastukset. Tavoitetta ei sellaisenaan saavutettu, sillä osaa suunnitelmassa olleista tarkastuksista ei aloitettu. Toisaalta kertomusvuoden aikana aloitettiin suunnitelmanmuutoksilla tarkastuksia sellaisista uusista aiheista, jotka nousivat kertomusvuoden tarkastussuunnittelussa ja riskianalyseissa esille. Finanssipolitiikan tarkastuksessa aloitettiin vuonna 2011 kaksi tarkastusta, jotka raportoidaan vuonna 2012.

Finanssipolitiikan tarkastuksen jatkuvan tarkastuksen havainnot raportoitiin erilliskertomuksessa valtion varainhoitovuoden 2010 tilinpäätöksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen tarkastuksesta. Eduskunnalle annetuissa lausunnoissa varmennettiin finans-

sipolitiikan tarkastusten perusteella finanssikriisin hoidon ja finanssipolitiikan päätöksenteon tietoperusteet.

Tarkastusvirasto vastaanotti vuonna 2011 22 (20 kpl 2010, 20 kpl 2009) valtion viranomaisen tekemää ilmoitusta toiminnassaan tehdystä valtion varoihin tai omaisuuteen kohdistuneesta väärinkäytöksestä.

Lisäksi valtion virastot ja laitokset ilmoittivat tarkastusvirastolle 13 tapausta (6 kpl 2010, 5 kpl 2009), joissa oli kyse valtionavun saajan epäilystä väärinkäytöksestä. Tarkastusvirasto on myös saanut tiedoksi EU -tukia hallinnoivilta virastoilta tukien valvontaa koskevat ilmoitukset.

Tarkastusvirasto vastaanotti kertomusvuoden aikana 67 yksityishenkilöiden ja yhteisöjen tekemää valtionalouden koettua epäkohtaa koskevaa kantelua (48 kpl 2010 ja 65 kpl 2009). Kanteluasioita käsiteltiin kertomusvuoden aikana yhteensä 58 (57 kpl 2010 ja 63 kpl 2009).

1.2.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Finanssipolitiikan tarkastuksen ohjeistus laadittiin vuonna 2011. Ohjeistusta sovelletaan kaikkiin tarkastusviraston finanssipolitiikan tarkastuksiin. Samalla määriteltiin finanssipolitiikan tarkastuksen raportoinnin ajankohdat niin, että finanssipolitiikan tarkastuksen tuloksista raportoidaan kaksi kertaa vaalikaudessa eduskunnalle annettavina kertomuksina; vaalikauden puoliväliraportti ja vaalikausiraportti. Finanssipolitiikan jatkuvan tarkastuksen tarkastushavainnot ja johtopäätökset raportoidaan vuosittain tarkastusviraston kevään erilliskertomuksessa.

Tilintarkastuksen ja laillisuustarkastuksen laadunhallinnan tavoitteena on, että kaikki tarkastukset suoritetaan tarkastusviraston tarkastusohjeen vaatimusten mukaisesti. Tilintarkastuspäällikkö valvoo tarkastusten tarkastusohjeen mukaisuutta osana ohjaustehtävänsä. Tarkastuksenaikaisen valvonnan lisäksi toimintayksikössä tehtiin sisäistä laaduntarkastusta, joissa tilintarkastusryhmien esimiehet saivat tehtäväkseen

toisessa tarkastusryhmässä suoritettun tilintarkastuksen laaduntarkastuksen.

Tilintarkastuskertomusten aikataulutavoitteena oli, että vuoteen 2010 kohdistuneet ministeriöiden tilintarkastukset valmistuvat 13.5.2011 mennessä, muiden kirjanpitoyksiköiden ja virastojen ja laitosten tilintarkastukset 6.5.2011 mennessä sekä valtion tilinpäätöksen tarkastus 16.5.2011 mennessä.

Tilintarkastuskertomukset valmistuivat tavoitteen mukaisesti. Aikataulutavoitteiden saavuttamistasoa voidaan pitää erittäin hyvänä.

Tilintarkastuskertomukset julkaistiin tarkastusviraston kotisivuilla ja painettu kokoomajulkaisu jaettiin keskeisille sidosryhmille.

Ensimmäiset laillisuustarkastuskertomukset valmistuivat keväällä 2011. Kertomuksia annettiin kaikkiaan kolme ja niiden laadunhallinnassa noudatetaan pääosin samoja periaatteita kuin tilintarkastuskertomustenkin laadunhallinnassa.

Tuloksellisuustarkastuksen laatutavoitteena oli, että kaikki tuloksellisuustarkastukset tehdään tuloksellisuustarkastuksen ohjeen tai sitä tarkentavan alemman tasoisen ohjeen mukaisena ja että tuloksellisuustarkastuksen toimintayksikkö arvioi kaikkien valmistuneiden tarkastusten laadun siten, että valmistuneen kertomuksen arvioinnin tekee tarkastusprosessiin osallistumaton tarkastuspäällikkö. Nämä tavoitteet toteutuivat. Tarkastuksen aikaisessa työohjauksessa tapahtuvan seurannan ja jälkikäteisen laadunarvioinnin perusteella laatutason voi katsoa kokonaisuutena täyttäneen ohjeessa asetetut vaatimukset. Eniten kehitettävää oli tarkastushavaintojen esittämisessä ja erityisesti taloudellisesti merkittävien ja olennaisien asioiden oikeassa painottamisessa.

Tuloksellisuustarkastusten aikataulutavoitteena oli, että aloitettu tarkastus valmistuu 18 kuukauden kuluessa. Tällä pyritään varmistamaan tarkastustulosten ajankohtaisuus ja siten myös vaikuttavuus.

Vuonna 2011 seitsemän tarkastuskertomusta valmistui tavoitteen mukaisesti 18 kuukauden kuluessa. Neljä tarkastusta myöhästyi tavoitteesta vain vähän, seitsemän myöhästyi useamman kuukauden. Tämän li-

säksi kaksi tarkastusta päätettiin kirjeeseen. Vaikka tarkastuskertomusten valmistumisen aikataulutavoitetta ei sellaisenaan saavutettu, niin tärkeimpien tarkastustulosten ajankohtaisuus ja vaikuttavuus saavutettiin.

Palvelukykytavoitteena oli, että kaikkiin tarkastuksiin liittyviin eduskunnan valiokuntien kuulemispyyntöihin lähetetään asiantuntija. Myös hallinnon vastaavankaltaisiin tarkastuksiin liittyviin pyyntöihin ja lausuntopyyntöihin vastataan. Nämä tavoitteet toteutuivat.

Tuloksellisuustarkastuksen laatu- ja palvelukykyyn kytkeytyvänä tavoitteena oli myös, että kaikki yli 180 henkilötyöpäivän suuruiset tarkastukset valmistellaan aina ryhmätyönä. Tavoite huomioitiin aloitettavien tarkastusten suunnittelussa. Lisäksi niiden tarkastusten osalta, joita ei suunniteltu tehtäväksi ryhmätyönä, varmistuttiin erityisesti siitä, että tarkastuksen tekemistä varten oli varattu tarkastusasetelman edellyttämä osaaminen.

1.2.3 Tarkastusviraston laaturjestelmän toiminta

Laadunvarmistus

Tarkastusviraston laadunvarmistuksen lähtökohtana on, että tarkastuksen toimintayksiköt huolehtivat tarkastusohjeiden ajantasaisuudesta sekä ohjeiden ja käytäntöjen jatkuvasta kehittämisestä. Tarkastusohjeistuksen perustana ovat INTOSAI:n vahvistamat kansainväliset ISSAI -tarkastusstandardit, tarkastusviraston soveltamat ISSAI -standardeihin perustuvat ulkoisen tarkastajan eettiset periaatteet ja suomalaisen hyvän hallinnon periaatteet. Tarkastuksen toimintayksiköiden laadunvarmistus on rakennettu niiden tarkastusprosesseihin.

Laaturyhmän tehtävät ja -raportointi

Tarkastusvirastossa on laadunhallintajärjestelmän jatkuvaa arviointia ja kehittämistä sekä laadun seurantaa varten laaturyhmä, joka raportoi pääjohtajalle sekä tarkastuksen laadunvarmistuksen järjestämisestä

vastuussa oleville tarkastuksen toimintayksiköiden päälliköille. Tarkastusviraston asettama laaturyhmä on koonnut ja antanut kertomusvuotta koskevan laaturaportin viraston johdolle. Laaturaportointi on tänä vuonna laajennettu koskemaan viraston kaikkia toimialoja. Laaturyhmän tehtävänä on lisäksi hyvien laatuikäytäntöjen edistäminen tarkastusvirastossa. Laaturaportti on julkaistu myös tarkastusviraston verkkosivuilla suunnittelun ja seurannan asiakirjoissa.

Laatujärjestelmän toiminta

Tarkastusviraston toimintayksiköt vastaavat toimintansa laadusta ja pitävät yllä toimintansa edellyttämää laatujärjestelmää. Tarkastuksen toimintayksiköiden laatujärjestelmät perustuvat ajantasaiseen tarkastus- ja toimintaohjeistukseen, vakioituun tarkastusprosessiin, sen laatua varmistavaan ajantasaiseen ohjaukseen ja valvontaan sekä jälkikäteiseen laaduntarkastamiseen. Laatujärjestelmien avulla toimintayksiköt varmistavat toimintansa tasaisen korkeasta laadusta, ehkäisevät ja rajoittavat mahdollisten laatu- poikkeamien vaikutusta sekä tuottavat perustietoa yksikön toiminnan laadun edelleen kehittämiseksi.

Tarkastusviraston toiminnassa kokonaisuutena henkilöriski muodostaa välillisesti myös laaturiskin. Laaturiskin hallinnassa on tästä näkökulmasta kyse vaadittavasta osaamisesta, motivaatiosta, projektinhallinnasta ja resurssien tasapainoisesta käytöstä. Tarkastuksen toimintayksiköt ovat aktiivisin toimenpitein, muun muassa projektinhallinnan työkaluin, ryhmätyön edistämisellä ja dokumentointikäytäntöjen parantamisella pyrkineet ehkäisemään ja rajoittamaan henkilöriskien vaikutuksia tarkastustyön laatuun.

Tarkastusvirasto tukee ja koordinoi toimintayksiköiden laatutyötä viraston yhteisen laatu- ja toimintaohjeistuksen, kansainvälisten tarkastusalan standardien seurannan ja toimeenpanon tuen sekä toimintayksiköiden laatutyötä koordinoivan pysyvän työryhmän kautta. Kertomusvuonna käynnistyi tarkastusviraston tarkastustoiminnan laatujärjestelmän toimivuutta koskeva ver-

taisarviointi, jonka tulosten on tarkoitus osaltaan toimia laadun ja laatujärjestelmän edelleen kehittämisen välineenä.

Laaturyhmän raportin perusteella yhteenvedona voidaan arvioida, että tarkastusvirastolla on kokonaisuutena riittävät välineet laaturiskien hallintaan. Henkilöriskin hallintaan tulee kuitenkin kiinnittää huomiota.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Valtiontalouden tarkastusvirastossa toteutetaan vakaus- ja tehokkuusohjelmaa, jonka tarkoituksena on toteuttaa valtiontalouden tarkastusvirastossa valtiontalouden yleisen tilan edellyttämät säästötoimenpiteet ja niistä johtuva tarkastusviraston henkilötövuosien määrän vähentäminen tehtävien lisääntyessä mahdollisimman kestäväällä tavalla. Henkilöstövähennykset samalla kuitenkin lisäävät kansainvälisissä ulkoisen tarkastuksen standardeissa tarkoitettua tarkastusriskiä.

Tarkastusviraston vakaus- ja tehokkuusohjelman tavoitteena on pystyä kohtuullisesti hoitamaan perustuslaissa säädetty valtion talouden ulkoisen ammattitarkastuksen tehtävä ja vaali- ja puoluerahoituksen laillisuusvalvontatehtävä vuoden 2010 tilinpäätöksen mukaisella kulutasolla korotettuna eduskunnan virkaehtosopimuksista johtuvista lakisääteisiä palkantarkistuksista johtuvilla kustannuksilla. Tarkempana strategisena taloudellisuustavoitteena on, ettei suoritepäivän hinta kasva vuoden 2010 hinnoittelu- ja kuluttajahintaindeksin kehitystä nopeammin. Tämän saavuttaminen edellyttää käytännössä henkilöstörakenteen pitkäjänteistä kehittämistä kustannustehokkaammaksi. Vakaus- ja tehokkuusohjelman tavoitteena on samanaikaisesti turvata henkilöstön työhyvinvointi ja parantaa sitä.

Vakaus- ja tehokkuusohjelman myötä tarkastusvirastossa organisoitiin useita toimintoja uudelleen vuoden 2011 alusta lähtien. Järjestelyiden tuloksena tarkastusviraston kulut on saatu reaalisesti pieneneen. Järjestelyiden tuloksena myös henkilötövuosien määrän pienemisestä huolimatta on ulkoisille suoritteille kohdentuvien työ-

päivien määrää voitu lisätä. Henkilöstötuloksia käsitellään luvussa 1.4.

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Vakaus- ja tehokkuusohjelman tuloksena ulkoisille suoritteille käytetyn työajan määrä on henkilöstömäärän vähenemisestä huolimatta noussut 18 831 työpäivästä 21 684 työpäivään. Tilintarkastuksen suoritemäärät pysyivät aikaisemmalla tasolla ja lisäksi valmistui kolme laillisuustarkastuskertomusta. Tuloksellisuustarkastuksia ja tuloksellisuustarkastuksen jälkiseurantaraportteja valmistui tavoiteltua vähemmän kun tuloksellisuustarkastuksiin käytettiin suunniteltua vähemmän tarkastuspäiviä voimavarojen niukkuuden johdosta. Tuloksellisuustarkastuksessa ja finanssipolitiikan tarkastuksessa käytettiin selvästi suunniteltua enemmän tarkastuspäiviä asiantuntijatoimintaan. Asiantuntijatoiminnan suoritteet ylittivät tavoitteet. Finanssipolitiikan tarkastukseen käytettiin samoin suunniteltua selkeästi vähemmän tarkastuspäiviä, mutta suunnitelmaan kuuluneet merkittävimmät suoritteet pystyttiin pääosin toteuttamaan. Tarkastusviraston kokonaistuottavuuden voidaan arvioida parantuneen vuoden 2011 aikana.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Tarkastusviraston menot vuonna 2011 olivat yhteensä 14,97 miljoonaa euroa (2010 14,98 milj. € ja 2009 13,75 milj. €). Viraston henkilöstökulut vuonna 2011 ilman sivukuluja olivat 9,83 miljoonaa euroa (2010 9,97 milj. € ja 2009 milj. 8,81 €). Kuviossa 3 on kuvattu tarkastusviraston kustannusten kehitys.

Tarkastusviraston toiminnan kulut ovat pienentyneet tuloslaskelman mukaan vuonna 2011 edelliseen vuoteen verrattuna 2,0 prosenttia. Merkittävä osa menojen pienenemisestä johtuu tarkastusviraston vakaus- ja tehokkuusohjelman mukaisesti suoritetuista toimenpiteistä, joilla on vähennetty määräraikaista henkilökuntaa sekä uusien työntekijöiden rekrytointia eläkkeelle tai muutoin viraston palveluksesta pois siirtyneiden tilalle.

Tarkastusvirasto on asettanut yleiseksi taloudellisuustavoitteekseen pystyä hoitamaan sille perustuslaissa säädetty valtiontalouden ylimmän ulkoisen tarkastuksen tehtävät aikaisemmalla tai sitä paremmalla laatusalla, sekä kokonaan uudet ehdokkaan vaalirahoituksesta annetussa laissa säädetty vaalirahoituksen laillisuusvalvontatehtävät ja avoimuutta toteuttavat tietopalvelutehtävät vuoden 2010 määrärahojen käytön

Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut

Taulukko 1

Tehollisen työajan kohdentuminen eri suoritetyppeille (työpäivää)			
	2009	2010	2011 ¹
Tilintarkastus	8 748	8 451	7 566
Laillisuustarkastus	0	511	963
Tuloksellisuustarkastus	6 618	6 802	5 140
Finanssipolitiikan tarkastus	0	501	377
Muut tarkastukset	55	82	0
Eduskuntaraportointi	235	263	312
Johtaminen, ulkoinen	0	0	3 768
Ulkoinen asiantuntijatoiminta	1 021	1 667	2 911
Puolue- ja vaalirahoitusvalvonta	0	554	647
Ulkoiset suoritteet yhteensä	16 676	18 831	21 684
Välillinen toiminta (tukipalvelut, hallinto)	11 497	10 744	7 315
Lomat ja muut palkalliset poissaolot yhteensä	8 781	7 783	7 641
Kokonaistyöaika yhteensä	36 955	37 357	36 640

Vuoden 2011 luvut eivät ole vertalukelpoisia aiempien vuosien kanssa laskentatavan muutoksesta johtuen.

¹ Työajan käyttö toimintayksiköittäin, tarkastuslajeittain ja toiminnoittain on kuvattu tarkemmin liitteessä 1

tason mukaisena. Tarkastuksen toimintayksiköiden taloudellisuustavoitteeksi on asetettu, ettei suoritetyöpäivän hinta kasva vuoden 2010 tasosta kuluttajahintaindeksiä nopeammin. Vuodesta 2011 alkaen erityisenä taloudellisuustavoitteena on, että suoritetyöpäivän hintaa mahdollisesti nostavat kehittämishankkeet ovat aidosti investointiluonteisia, eli ne näkyvät tarkastusviraston toiminnan taloudellisuuden ja tuottavuuden parnemisena tulevina vuosina.

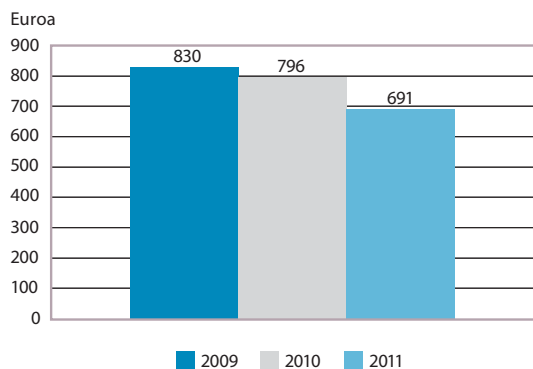
Tilintarkastuksen suoritepäivän hinta laski edelliseen vuoteen verrattuna 20,9 prosenttia ja tuloksellisuustarkastuksen 18,7 prosenttia. Finanssipolitiikan tarkastuksen osalta ei ole edelliseltä vuodelta vertailulukua. Viraston suoritepäivän hinta laski 13,2 prosenttia. Suoritepäivien hinnan laskuun ovat vaikuttaneet merkittävästi työajanseurantaan tehdyt muutokset, joiden seurauksena suoritepäivien määrä kasvoi 15,2 prosenttia. Samanaikaisesti henkilötyövuosien määrä laski 2,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Tilintarkastus kohdentaa tarkastustoiminnan resursseja tarkastusprojekteille henkilötyövuosina. Henkilöstöressurssien kohdentuminen euromääräistetään keskimääräisen tarkastuspäiväkustannuksen perusteella. Tämä on perusteltua siksi, että näin voidaan parhaiten ottaa huomioon erilaisten tarkastusprojektien edellyttämä osaaminen ja uuden tarkastushenkilöstön tehtävään perehdyttämisen kustannus.

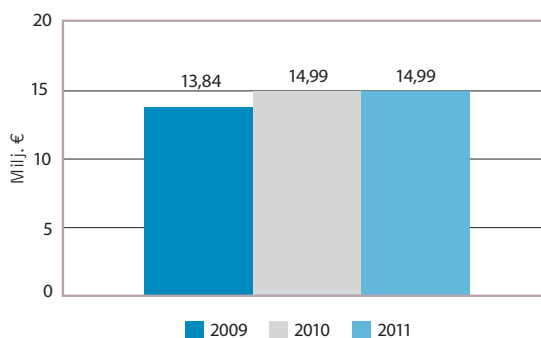
Tuloksellisuustarkastusten taloudellisuustavoitteena oli, että 80 prosenttia tarkastuksista tehdään suunnitelluissa kustannuksissa. Kustannukset arvioidaan suunnitteluvaiheessa työpäivinä ja muina tarkastuksen suorina kustannuksina.

Kertomusvuonna valmistuneista 18 tarkastushankkeesta yhdeksän hanketta valmistui suunnitelluissa kustannuksissa. Kahdessa tarkastushankkeessa kustannusten ylittyminen oli merkittävää. Työajanseurantajärjestelmää muutettiin kertomusvuonna siten, että päälliköiden tarkastuksiin käyttämää työaikaa ei ole laskelmissa voitu enää ottaa huomioon, vaikka työpäivät oli suunniteltu.

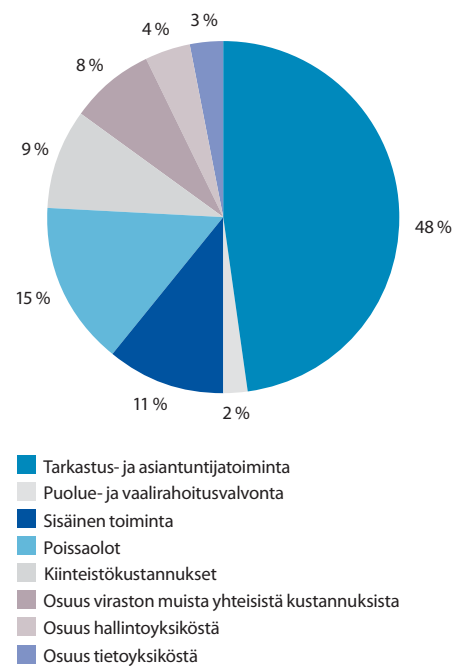
Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut

Kuvio 2 VTV:n suoritetyöpäivän kustannus

Kuvio 3 Kustannusten kokonaiskehitys

Kuvio 4 Kokonaiskustannusten kohdentuminen eri suoritetyypeille

1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Perustuslain mukaisesta tehtävästä suoriutumisen edellyttävä tarkastusviraston osaamisen tavoitetaso kuvaus on esitetty tarkastusviraston strategian henkilöstövisiossa ja strategian henkilöstöpoliittisessa osiossa.

Tarkastusviraston henkilöstöpolitiikka rakentuu seuraavista osa-alueista:

- tarkastusviraston ja sen henkilöstön toimintaetiikka,
- kannustava ja oikeudenmukainen palkkausjärjestelmä,
- kannustava esimies-, asiantuntija- ja ammatillinen osaajaura,
- osaamisen johtamis- ja kehittämisjärjestelmä, jonka osaamisalueet tukevat tarkastusviraston perustehtävän ja strategian toteuttamista,
- selkeä ja tehokas johtamisjärjestelmä,
- hyvä työnhallinta,
- työyhteisöllisyys,
- työhyvinvointi ja
- ammatti-identiteetti ja ammattiyhteisyys.

Tavoitteena on, että tarkastusvirasto on tuloksellinen ja hyvä työyhteisö.

Kertomusvuonna käynnistettiin tarkastusviraston arvojen uudistustyö sekä tarkastuseettisten ja toimintaetiikan periaatteiden kokoaminen selkeäksi eettiseksi toimintäsäännöksi. Hankkeen toteuttamiseen ovat osallistuneet kaikki yksiköt ja niiden henkilöstö. Arvoprosessi kytkeytyy vahvasti kertomusvuoden lopulla aloitettuun tarkastusviraston strategian 2012–2020 valmistelutyöhön.

Työhyvinvoinnin kehittymistä on virastossa seurattu kahden vuoden välein toteuttavalla työhyvinvointitutkimuksella. Vuoden 2011 loppupuolella toteutetun THB -kyselytutkimuksen tulosten mukaan tarkastusviraston työhyvinvointi on mitatuilla osa-alueilla kehittynyt myönteisesti virastossa. Myönteiseen kehitykseen on osaltaan vaikuttanut vuosien 2010 ja 2011 aikana käynnistetyt ja toteutetut toimenpiteet työhyvin-

voinnin ja jaksamisen kehittämiseksi. Tarkastusvirasto on antanut kertomusvuonna näistä selvityksen työsuojelun valvontaviranomaiselle.

Kertomusvuonna toteutettiin työterveyspalvelujen kanssa yhteistyössä tämän THB-kyselytutkimuksen lisäksi myös koko henkilöstölle osoitettu BBI 15 -uupumuskysely. Tulosten perusteella on käynnistetty yksilölliset toimenpiteet jaksamisen tukemiseksi sekä jatkettu viraston resurssisuunnittelun kehittämistä yhtenä tavoitteena parempi jaksaminen. Hyvään työnhallintaan on pyritty osoittamalla resurssisuunnittelussa selkeästi kaikilla suunnittelutasoilla käytettävissä olevat resurssit ja aikataulut työtehtävien ja hankkeiden sekä projektien toteuttamiseen. Työtehtävien paremmalla ennakkoinnilla ja työnjaolla sekä uusien työvälineiden avulla on siten tuettu tuloksellista toimintaa sekä työssä jaksamista.

Tarkastusvirasto käynnisti kertomusvuonna Aslak -kuntoutuksen hakuprosessin. Kuntoutus on tarkoitus toteuttaa kymmenen henkilön ryhmälle, johon hakeudutaan työterveyshuollon kautta. Kuntoutus on ryhmämuotoista kuntoutusta ja se on tarkoitus toteuttaa vuosien 2012 ja 2013 aikana. Edellinen Aslak -kuntoutuskurssi toteutettiin vuonna 2006.

Kertomusvuonna vahvistettiin varhaisen tuen malli, jonka avulla pyritään havaitsemaan työkykyyn liittyvät ongelmat ajoissa ja ratkaisemaan ne myönteisesti. Tavoitteena on aktivoida esimiehet pitämään huolta työntekijöiden hyvinvoinnista ja jaksamisesta sekä jokainen työyhteisön jäsen huolehtimaan itsestään, työtoveristaan ja työyhteisönsä toimivuudesta. Lisäksi vahvistettiin tarkastusviraston päihdeohjelma, joka on osa työpaikalla tehtävää työturvallisuustyötä, työhyvinvointia ja johtamista. Tavoitteena on, että työpaikalla osataan ja uskalletaan puuttua päihdeongelmiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Päihdeohjelman ja varhaisen tuen mallit valmisteltiin yhdessä viraston työsuojelun toimintaelimen kanssa ja valmistelussa kuultiin henkilöstöä yhteistoimintaohjeen mukaisesti.

Viraston johdolle, toimiville esimiehille ja muille esimieskoulutukseen hakemuksen perusteella valituille yhteensä 35 henkilölle järjestettiin työhyvinvoinnin johtamiseen liittyvää koulutusta, joka on jatkoa vuonna 2009 käynnistyneeseen johtamisvalmennukseen.

Osaamisen johtamista ja kehittämistä koskeva viraston yhteinen hanke on vielä kesken. Osaamisen johtamista varten on hankittu työvälineeksi Komppi -järjestelmä, jonka avulla toimintavuonna toteutettiin sekä henkilökohtaiset kehityskeskustelut että työsuoritusten arvioinnit. Samalla järjestelmällä toteutetaan myöhemmin myös osaa- miskartoitukset sekä henkilökohtaiset kehittymissuunnitelmat (HEKS).

Vuonna 2011 otettiin käyttöön viraston resurssisuunnittelua tukeva Esmikko4 -työajanseurantajärjestelmä, jonka avulla virastossa seurataan ja raportoidaan henkilöstön työaika koskevia tietoja ja työajan kohdentumista eri työtehtäviin. Samalla uudistettiin työajanseurannan sisältö.

Työyhteisöllisyyttä virastossa tuetaan jatkuvana toimintona avoimella ja selkeällä koko henkilökunnalle annettavalla informaatiolla ja järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia ja muuta yhteistä toimintaa viraston henkilökunnalle. Henkilöstölle on kertomusvuonna järjestetty säännöllisiä pääjohtajan infotilaisuuksia ja muita yhteisiä tilaisuuksia. Viestintää on tehostettu sähköisellä työtyövälineillä viraston intranetissä. Yhteistoimintaa henkilöstön kanssa on kehitetty siten, että viraston johtoryhmään on kuulunut henkilöstöjärjestöjen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella kolme henkilöstön edustajaa 23.9.2011 alkaen

Tuloksellisuustarkastuksessa laadittiin viraston osaamisvaatimuksia tarkentava osaa- miskartta. Sen avulla selvitetiin kehityskeskusteluissa koulutustarpeita sekä suunniteltiin seuraavan vuoden tuloksellisuustarkastuksen omaa koulutustoimintaa. Koulutus- kokonaisuus tulee olemaan melko laaja ja sen toteutus jakaantuu useammalle vuodelle.

Henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen tunnusluvut

Henkilöstömäärä, henkilöstörakenne ja henkilöstökulut

Tarkastusviraston henkilöstömäärä laski 2,7 prosenttiyksikköä vuonna 2011. Naisten määrä on vähentynyt 7,6 prosenttia edellisvuodesta. Miesten määrä on lähes ennallaan.

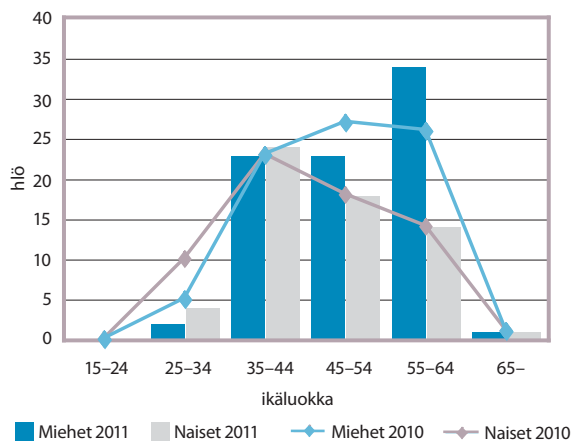
Taulukko 2

Henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet				
	2009	2010	2011	Vuosi- muutos %
Henkilöstömäärä 31.12.	150	148	144	-2,7
Naiset	66	66	61	-7,6
Miehet	84	82	83	1,2
Henkilötyövuodet	147	148	144	-2,7

Henkilöstön keski-ikä nousi edellisvuodesta 4,0 prosenttia. Vuoden lopussa 45 vuotta täyttäneiden osuus koko henkilöstöstä oli 63,2 prosenttia, joka on 4,4 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuoden 2010 lopussa. Tarkastusviraston suurin ikäryhmä on 55–64-vuotiaat, joita on 33,3 prosenttia koko henkilöstöstä. Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä oli vuoden aikana 63,8 vuotta.

Taulukko 3

Naisten ja miesten keski-ikä, kaavio henkilöstön ikärakenne 31.12.				
	2009	2010	2011	Vuosi­muutos %
Koko henkilöstö	47,4	47,2	49,1	4,0
Naiset	46,3	45,0	46,6	3,6
Miehet	48,3	49,1	50,9	3,7

Kuvio 5 Henkilöstön ikärakenne 31.12.

Henkilöstön koulutustaso on korkea. Henkilöstön koulutustasoindeksi on 6,7. Vuoden lopussa ylemmän korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneiden osuus oli 79,9 prosenttia koko henkilöstöstä, joka on 0,9 prosenttiyksikköä edellisvuotta korkeampi. Tutkijakoulutuksen (lisenssiaatin tai tohtorin tutkinnon) suorittaneiden osuus henkilöstöstä oli 11,1 prosenttia.

Taulukko 4

Koulutustasoindeksi 31.12.				
	2009	2010	2011	Vuosi­muutos %
Koko henkilöstö	6,6	6,7	6,7	0,0
Naiset	6,4	6,6	6,5	-1,5
Miehet	6,8	6,8	6,9	1,5

Henkilöstö on pääosin vakinaista. Määräaikaisten osuus laski jonkin verran edellisvuoteen nähden.

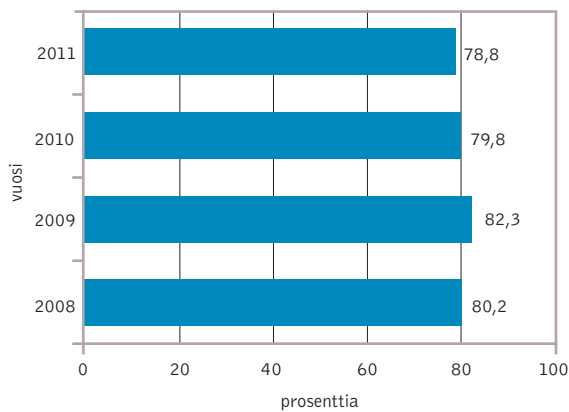
Taulukko 5

Vakinainen ja määräaikainen henkilöstö 31.12.				
	2009	2010	2011	Vuosi­muutos %
Vakinaiset	143	139	137	-1,4
Naiset	62	58	56	-3,4
Miehet	81	81	81	0,0
Määräaikaiset	7	9	7	-22,2
Naiset	4	8	5	-37,5
Miehet	3	1	2	100,0

Osa-aikaisten henkilöiden lukumäärä oli vuoden 2010 tasolla. Osa-aikaisuudet johtuvat pääosin osittaisista hoitovapaista.

Taulukko 6

Koko- ja osa-aikainen henkilöstö 31.12.				
	2009	2010	2011	Vuosi- muutos %
Kokoaikaiset	147	141	137	-2,8
Osa-aikaiset	3	7	7	0,0

Kuvio 6 Säännöllisenä työaika tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta (%)

Taulukko 7

Työvoimakustannukset				
	2009	2010	2011	Vuosi- muutos %
Kokonaistyoimajakustannukset €/vuosi	11 098 011	12 088 520	12 224 634	1,1
Tehdun työajan palkat, %-osuus palkkasummasta	77,9 %	76,3 %	75,7 %	-0,9
Välilliset työvoimakustannukset	4 131 101	4 617 224	4 738 818	2,6
Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista	59,3 %	61,8 %	63,3 %	2,4

Lähde: Tahti-järjestelmä.

Työhyvinvointi

Yhdessä työterveyshuollon kanssa toteutettiin Työterveyslaitoksella kehitetty työilmapiiri- ja hyvinvointibarometri (THB) viraston toimintakyvyn ja henkilöstön hyvinvoinnin kartoittamiseksi ja sen kehittämisen seuraamiseksi. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Vuonna 2011 kysely toteutettiin neljännen kerran. Vuoden 2011 kyselyn tulokset ovat pääosin parantuneet. Esimiestoiminta on vähintään vertailuaineiston tasolla ja henkilöstön tyytyväisyys palkkaukseen on selkeästi lisääntynyt. Tulosten perusteella todettuja kehittämiskohteita ovat kuormittuneisuus, henkilön hyvinvointi ja työilmapiiri.

Taulukko 8

Työhyvinvointikyselyn tulokset					
Indeksien keskiarvot ¹	VTV 2011 (n=98) ³	VTV 2009 (n=115)	VTV 2007 (n=128)	VTV 2005 (n=129)	Vertailuaineisto (n=5935) ³
Kiire ja henkinen kuormitus ¹	3,6	3,5	3,4	3,2	3,4
Vaikutusmahdollisuudet ²	3,5	3,4	3,3	3,5	3,4
Esimiestoiminta ²	3,5	3,1	2,9	2,9	3,2
Tiedonkulku ²	3,4	3,2	3,1	3,2	3,5
Työilmapiiri ²	3,1	2,8	2,7	2,9	3,4
Työhön sitoutuminen ²	4,1	3,8	3,9	3,9	4,1
Henkinen hyvinvointi ²	3,1	3,2	3,3	3,4	3,3

¹ Suurempi arvo merkitsee positiivisempaa tulosta, paitsi Kiire ja henkinen kuormitus -indeksissä, joka on käänteinen: pienempi arvo merkitsee positiivisempaa tulosta.

² Silloin kun indeksi arvo on alle 3,2, kiinnitetään aihealueen kehittämiseen erityisesti huomiota.

³ Työhyvinvointikysely toteutettiin joulukuussa 2011. Vastausprosentti oli n. 68 % (98/144). Ulkopuolisena vertailuaineistona on Terveystalon vuosina 2006–2009 keräämä vertailuaineisto, joka sisältää sekä julkisen että yksityisen sektorin toimipaikkoja.

Henkilöstön vaihtuvuus oli vähäistä. Lähtövaihtuvuus kasvoi viraston vakaus- ja tehokkuusohjelman mukaisesti toteutetuilla määräaikaisten virkasuhteiden vähentämisellä. Sairauspoissaolojen määrä laski 16,4 prosenttia vuodesta 2010. Sairauspoissaolojen määrä on 37,1 prosenttia pienempi kuin valtiolla yhteensä. Työterveyshuollon palveluja käytettiin 713 kertaa, joka on 5 kertaa henkilötyövuotta kohti. Työterveyshuollossa käyntien lukumäärä lisääntyi 31,6 prosenttia. Työterveyspalvelujen nettokustannukset nousivat 19,2 prosenttia.

Taulukko 9

Vaihtuvuus ja muu työhyvinvointi				
	2009	2010	2011	Vuosi muutos %
Lähtövaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä) ¹	7,3 %	0,7 %	4,1 %	485,8
Tulovaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä) ²	4,0 %	7,4 %	0,7 %	-90,5
Sairauspoissaolot (pv/htv)	9,9	7,3	6,1	-16,4
Työterveyspalvelujen kustannukset nettona (€/htv)	432 €	496 €	592 €	19,2

¹ Toisen työnantajan palvelukseen siirtyneet.

² Toiselta työnantajalta tulleet.

Osaamisen kehittäminen

Koulutukseen osallistuminen lisääntyi 37,3 prosenttia yhtä henkilötyövuotta kohden. Koulutus- kustannukset ilman palkkakustannuksia ja omaehtoista ammattitaidon kehittämistä kasvoivat edellisvuodesta 24,0 prosenttia henkilövuotta kohden.

Taulukko 10

Koulutus ja kehittäminen				
	2009	2010	2011	Vuosi- muutos %
Koulutukseen osallistuminen (euroa/htv) ¹	870 €	1 131 €	1 402 €	24,0
Koulutukseen osallistuminen (työpäivät/htv) ¹	6,1	6,7	9,2	37,3

¹ Ei sisällä menetetyn työajan palkkakustannuksia eikä omaehtoista ammattitaidon kehittämistä.

1.5 Tilinpäätösanalyysi

1.5.1 Rahoituksen rakenne

Vuoden 2011 tilinpäätöksen mukaan rahoituksessa ei tapahtunut muutoksia. Tarkastusviraston menot katettiin viraston toimintamomentilta 21.40.01 ja arvonlisäveromenot momentilta 21.40.29.

1.5.2 Talousarvion toteutuminen

Tarkastusvirastolle myönnettiin vuodelle 2011 toimintamenoihin 14 963 000 euroa. Tämä on 11,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2010. Toimintamenoihin käytettiin 14 970 000 euroa, joka on 7 000 euroa suurempi kuin vuodelle 2011 myönnetty määräraha. Toimintamomentilta siirtyi seuraavalle vuodelle 1 439 000 euroa, joka on 6 000 euroa edellisen vuoden siirtyvää erää pienempi. Siirtyvä erä vastaa tarkastusviraston noin yhden kuukauden toimintamenoja. Tarkastusvirastolle myönnettiin vuodelle 2011 arvonlisäveromenoihin 620 000 euroa ja ylitysluvan hakemiselle ei määrärahan riittävyyden takia ollut tarvetta kuten edellisena vuonna.

1.5.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tarkastusviraston toiminnan kulut pienenevät vuoteen 2010 verrattuna 2,0 prosenttia. Tarkastusviraston kuluista vuonna 2011 oli henkilöstökuluja 78,6 prosenttia. Henkilöstökulut pienivät 1,8 prosenttia tarkastusviraston vakausta- ja tehokkuusohjelman myötä. Palkat ja palkkiot kasvoivat 1,6 prosenttia. Henkilöstökulujen jälkeen seuraavaksi suurimmat kuluerät olivat palvelujen ostot 9,1 prosenttia ja vuokrat 8,2 prosenttia. Palvelujen ostot pienenevät 10,9 prosenttia ja vuokrissa tapahtui 1,0 prosentin kasvu.

1.5.4 Tase

Tarkastusviraston käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten arvo pieni kertomusvuonna 184 206,55 euroon edellisvuoden 202 791,17 eurosta.

1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Valtiontalouden tarkastusviraston johto vastaa siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt (sisäinen valvonta), jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja tilivelvollisuuden edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Tarkastusviraston sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan tilaa on arvioitu vertaamalla sitä valtioneuvoston controllerin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan hyvää käytäntöä ja arviointia valtion virastoissa ja laitoksissa koskevaan suositukseen ja hyödyntämällä sen sisältämää arviointikehikkoa. Viraston johdon arvioinnin tukena on käytetty toimintayksiköiden ja yksiköiden itsearviointeja, viraston tarkastus- ja valvontatoiminnan laaturaporttia, johdolle tuotettua tietoturvaraporttia sekä sisäisen tarkastuksen havaintoja. Arvioinnin perusteella Valtiontalouden tarkastusvirastossa sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät niille säädetty vaatimukset.

Vuoden 2011 aikana on kehitetty tarkastusohjeistusta, laatutoimintaa, koulutettu käyttöön otettu tietoturvallisuuden hallintamalli kaikille viraston työntekijöille sekä jatkettu työhyvinvointia tukevia toimenpiteitä. Työhyvinvointikyselyn tulosten perusteella toimenpiteillä on ollut huomattavia positiivisia vaikutuksia. Laatutoiminnassa tarkastusvirastolla on kokonaisuutena riittävät välineet tarkastuksen laaturiskien hallintaan, mutta henkilöriskin hallintaan tulee kiinnittää huomiota. Viraston tietoturvallisuustaso vastaa jo nyt muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta valtionhallinnolle vuodelle 2013 asetettuja perustason vaatimuksia, vaikkakin yksittäisten toimenpiteiden vakiinnuttaminen osaksi koko henkilökunnan työntekoa vaatii vielä toimenpiteitä. Tarkastusviraston vuonna 2010 käynnistämän vakaus- ja tehokkuusohjelman mukaisesti toiminnan suunnittelua on jatkettu vähenevään henkilöstömäärään perustuen. Vähenevän henkilöstömäärän mukanaan tuomat vaikutukset nähdäänkin tarkastusvirastossa suurimpana riskinä, johon varaudutaan arvioimalla tehtävien tärkeyttä ja sovittamalla tavoitteet resursseihin entistä tarkemmin. Henkilöstövähennykset kuitenkin lisäävät kansainvälisissä ulkoisen tarkastuksen standardeissa tarkoitettua tarkastusriskiä, eikä kaikkiin olennaisiin valtion taloudenhoidon riskeihin voida kohdistaa tarkastusta kansainvälisissä tarkastusstandardeissa edellytetyllä tavalla. Priorsointi tulee näkymään erityisesti suuntaamalla henkilöstöä vaalirahoitusvalvontatehtäviin kuntavaalien ajaksi laissa virastolle säädetyn veloitteen täyttämiseksi. Vuonna 2012 tarkastusvirastossa tulee kiinnittää erityistä huomioita yksikkörajat ylittävien prosessien käytännön tason toimenpiteisiin. Keskeisimmät kehitystoimet vuonna 2012 ovat toiminnan ulkoisen arvioinnin tulosten hyödyntäminen, tarkastusohjeistuksen kehittäminen, työhyvinvointia tukevien toimenpiteiden jatkaminen sekä tietoturvallisuuden perustason saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Helsingissä 15. päivänä maaliskuuta 2012

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

Tietojohtaja Jaakko Hamunen

1.7 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Kertomusvuodelta ei raportoitavaa.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen		Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2011	Siirretty seuraavalle vuodelle	
21. Eduskunta											
21.40. Valtiontalouden tarkastusvirasto	13 972 720,10	15 583 000,00	14 105 615,07	1 439 468,55	15 545 084,52		1 446 955,29	16 409 955,29	14 970 486,74	1 439 468,55	
21.40.01 Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 377 000,00	14 963 000,00	13 523 531,45	1 439 468,55	14 963 000,00	0,00	1 446 955,29	16 409 955,29	14 970 486,74	1 439 468,55	
21.40.29 Valtiontalouden tarkastusviraston arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	595 720,00	620 000,00	582 084,52	0,00	582 084,52	37 915,48	0,00	0,00	0,00	0,00	
Määrärahatilit yhteensä	13 972 720,10	15 583 000,00	14 105 615,07	1 439 468,55	15 545 084,52		1 446 955,29	16 409 955,29	14 970 486,74	1 439 468,55	

3 Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2011–31.12.2011		1.1.2010–31.12.2010	
Toiminnan tuotot				
Muut toiminnan tuotot	<u>1 280,00</u>	1 280,00	<u>3 356,00</u>	<u>3 356,00</u>
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	309 499,29		178 578,04	
Henkilöstökulut	11 891 859,56		12 112 533,83	
Vuokrat	1 243 804,47		1 231 624,72	
Palvelujen ostot	1 381 369,94		1 550 580,66	
Muut kulut	233 699,22		268 063,10	
Poistot	<u>68 449,47</u>	<u>15 128 681,95</u>	<u>93 739,08</u>	<u>15 435 119,43</u>
Jäämä III		-15 127 401,95		-15 431 763,43
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>-582 084,52</u>	<u>-582 084,52</u>	<u>-595 720,10</u>	<u>-595 720,10</u>
Tilikauden kulujäämä		<u>-15 709 486,47</u>		<u>-16 027 483,53</u>

4 Tase

	31.12.2011		31.12.2010	
Vastaavaa				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	1 968,48		5 926,72	
Muut pitkävaikutteiset menot	96 909,31		0,00	
Keskeneräiset hankinnat	0,00	98 877,79	66 102,30	72 029,02
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja laitteet	83 000,93		126 707,98	
Kalusteet	2 327,83	85 328,76	4 054,17	130 762,15
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		184 206,55		202 791,17
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Lyhytaikaiset saamiset				
Muut lyhytaikaiset saamiset	620,82	620,82	7 849,78	7 849,78
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä		620,82		7 849,78
Vastaavaa yhteensä		184 827,37		210 640,95
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	-819 653,02		-819 653,02	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-1 840 972,31		-1 124 124,46	
Pääoman siirrot	15 599 048,07		15 310 635,68	
Tilikauden kulujäämä	-15 709 486,47	-2 771 063,73	-16 027 483,53	-2 660 625,33
Vieras pääoma				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	274 503,86		312 984,07	
Tilivirastojen väliset tilitykset	267 711,08		296 601,61	
Edelleen tilitettävät erät	211 371,64		213 684,11	
Siirtovelat	2 202 304,52	2 955 891,10	2 047 996,49	2 871 266,28
Vieras pääoma yhteensä		2 955 891,10		2 871 266,28
Vastattavaa yhteensä		184 827,37		210 640,95

5 Liitetiedot

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Tarkastusviraston tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksen laatimisesta on säädetty valtion talousarvioasetuksen 61–66 h §:ssä.

Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaisten poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Poistoaika on atk-ohjelmien ja -laitteiden kohdalla kolme vuotta, virka-auton kohdalla seitsemän vuotta sekä kaikkien muiden koneiden, laitteiden ja toimistokalusteiden kohdalla viisi vuotta. Tarkastusvirastolla ei ole kansallisuusomaisuutta.

Toiminnan tuotoissa tuotot sisältävät käytöstä poistetun omaisuuden myyntitulot.

Toiminnan kuluissa henkilöstökulut sisältävät Valtiontalouden tarkastusviraston virkapalkat, lomarahat, ylityöt, asiantuntijapalkkiot, koulutuspalkkiot, muut palkkiot, lomapalkkavelan muutoksen sekä henkilöstösivukulut. Muut kulut sisältävät matkakulut, koti- ja ulkomaiset jäsenmaksut, käyttöoikeusmaksut, Valtiokonttorille maksetut liikennevahinkomaksut sekä muut julkisyhteisöille maksettavat pakolliset maksut, jotka eivät ole veroja.

Taseen vieraassa pääomassa olevat lyhytaikaiset siirtovelat sisältävät lomapalkkavelan.

Valtiontalouden tarkastusviraston liikekirjanpidossa kirjauserusteena on maksuperusteen mukainen kirjaus. Tilinpäätöksessä kirjaukset on oikaistu suoriteperusteen mukaisiksi.

Liite 2 Nettotuetut tulot ja menot

Tarkastusvirastolla ei ole päättyneen varainhoitovuoden aikana kirjanpitoyksikön kirjanpidossa nettobudjetoituja momentteja, joille on talousarviossa merkitty nettotulota tai myönnetty nettomäärärahaa.

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Tarkastusvirastolla ei ole arviomäärärahojen ylityksiä.

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Tarkastusvirastolla ei ole peruutettuja siirrettyjä määrärahoja.

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

	2011	2010
Henkilöstökulut	9 825 087,27	9 978 286,85
Palkat ja palkkiot	9 701 799,78	9 548 014,40
Lomapalkkavelan muutos	123 287,49	430 272,45
Henkilösivukulut	2 066 772,29	2 134 246,98
Eläkekulut	1 826 872,48	1 806 607,51
Muut henkilösivukulut	239 899,81	327 639,47
Yhteensä	11 891 859,56	12 112 533,83
Johdon palkat ja palkkiot ¹⁾ josta	820 109,29	578 220,32
- tuloperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut	161 688,00	160 528,23
Johto	10 020,00	7 231,07
Muu henkilöstö	151 668,00	153 297,16

1) Ei sisällä henkilösivukuluja

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Tarkastusvirastossa suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuus-hyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Tarkastusvirastolla ei ole kansallisuusomaisuutta.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet eivät ole muuttuneet varainhoitovuoden aikana.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Käyttöomaisuus	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto- %	Jäännös- arvo %
Aineettomat hyödykkeet				
112 Aineettomat oikeudet				
1120 Ostetut atk-ohjelmat	tasapoisto	3	33	0
114 Muut pitkävaikutteiset menot				
1140 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	3	33	0
Aineelliset hyödykkeet				
125 - 126 Koneet ja laitteet				
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet	tasapoisto	7	14	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	3	33	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5	20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
127 Kalusteet				
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5	20	0

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Hankintameno sisältää kaikki käyttöomaisuushyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei tilikauden alussa ollut vielä loppunut, vaikka niiden hankintameno olisi jo kokonaan poistettu.

Tarkastusvirastolla ei ole kansallisuusomaisuutta.

Käyttöomaisuus	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2011	276 411,28	22 224,33	298 635,61
Lisäykset		99 678,15	99 678,15
Vähennykset	3 505,54		
Hankintameno 31.12.2011	272 905,74	121 902,48	394 808,22
Kertyneet poistot 1.1.2011	270 484,56	22 224,33	292 708,89
Vähennysten kertyneet poistot	3 505,54		3 505,54
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	3 958,24	2 768,84	6 727,08
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			
Tilikauden arvonalennukset			
Kertyneet poistot 31.12.2011	270 937,26	24 993,17	295 930,43
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	1 968,48	96 909,31	98 877,79

Käyttöomaisuus	Aineelliset hyödykkeet		
	Koneet ja laitteet	Kalusteet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2011	936 558,68	77 854,62	1 014 413,30
Lisäykset	16 289,00		16 289,00
Vähennykset	40 228,51		40 228,51
Hankintameno 31.12.2011	912 619,17	77 854,62	990 473,79
Kertyneet poistot 1.1.2011	809 850,70	73 800,45	883 651,15
Vähennysten kertyneet poistot	40 228,51		40 228,51
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	59 996,055	1 726,34	61 722,39
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			
Tilikauden arvonalennukset			
Kertyneet poistot 31.12.2011	829 618,24	75 526,79	905 145,03
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	83 000,93	2 327,83	85 328,76

Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut

Tarkastusvirastolla ei ole rahoitustuottoja ja -kuluja.

Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat

Tarkastusvirastolla ei ole talousarviotaloudesta annettuja, varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita lainoja.

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Tarkastusvirastolla ei ole hallinnassaan osakkeita, osuuksia, muita osakkeisiin rinnastettavia arvopapereita eikä oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä taseen rahoituseriä ja hoidossa olevia valtion talousarviotalouden velkoja.

Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita myönnettyjä valtiontakauksia ja valtion takuita ja muita vastuusitoumuksia.

Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tarkastusvirastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tarkastusvirastolla ei ole taseeseen sisältyttäviä rahastoituja varoja.

Liite 15 Velan muutokset

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden aikana ollut hoidossa valtion talousarviotalouden velkoja.

Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Tarkastusvirastolla ei ole taseessa maturiteettijakaumaa eikä duraatiota.

Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tarkastusviraston tilinpäätöksestä on annettu oikeat ja riittävät tiedot tilinpäätöslaskelmissa ja niiden liitteenä annetuissa tiedoissa sekä toimintakertomuksessa.

Tarkastusvirastossa ei ole havaittu väärinkäytöksiä eikä rikoksia.

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 15. maaliskuuta 2012

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

Hallintojohtaja Mikko Koiranen

Viraston johtoryhmä vuonna 2011¹

¹ Tarkastusviraston johtoryhmän kuvasta puuttuvat henkilöstön edustajat johtavat tuloksellisuustarkastajat Eeva Miettinen ja Timo Oksanen sekä johtava tilintarkastaja Klaus Krokfors. Henkilöstön edustajat ovat kuuluneet johtoryhmään 23.9.2011 alkaen.

Ylijohtaja
Vesa Jatkola

Ylijohtaja
Esa Tammelin

Pääjohtaja
Tuomas Pöysti

Tietojohdaja
Jaakko Hamunen

Hallintojohtaja
Mikko Koironen

Ylijohtaja
Marjatta Kimmonen

Esikuntapäällikkö
Tytti Yli-Viikari

Liite 2 • Loppusuoritteet vuonna 2011

Valtiontalouden tarkastusviraston eduskunnalle annettavat kertomukset

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2010, K 17/2011 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion varainhoitovuoden 2010 tilinpäätöksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen tarkastuksesta, K 12/2011 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2010 eduskuntavaaleissa, K 18/2011 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Valtiontalouden kehysmenettelyn vaikuttavuus finanssipolitiikan hallintavälineenä, K 21/2010 vp

Tarkastuskertomukset

Tilintarkastus

Tasavallan presidentin kanslia
Tasavallan presidentin kanslia 72/53/10

Valtioneuvoston kanslia
Valtioneuvoston kanslia 73/53/10

Ulkoasiainministeriön hallinnonala
Ulkoasiainministeriö 74/53/10

Oikeusministeriön hallinnonala
Oikeusministeriö 75/53/10
Rikosseuraamusvirasto 76/53/10

Sisäasiainministeriön hallinnonala
Sisäasiainministeriö 77/53/10
Hallinnon tietotekniikkakeskus 78/53/10

Hätäkeskuslaitos 79/53/10
Maahanmuuttovirasto 80/53/10
Pelastusopisto 81/53/10
Poliisihallitus 82/53/10
Rajavartiolaitos 83/53/10

Puolustusministeriön hallinnonala

Puolustusministeriö 84/53/10
Puolustushallinnon rakennuslaitos 85/53/10
Puolustusvoimat 86/53/10

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Valtiovarainministeriö 87/53/10
Ahvenanmaan valtionvirasto 88/53/10
Etelä-Suomen aluehallintovirasto 89/53/10
Itä-Suomen aluehallintovirasto 90/53/10
Lapin aluehallintovirasto 91/53/10
Lounais-Suomen
aluehallintovirasto 92/53/10
Länsi- ja Sisä-Suomen
aluehallintovirasto 93/53/10
Pohjois-Suomen
aluehallintovirasto 94/53/10
Tilastokeskus 95/53/10
Tullihallitus 96/53/10
Valtiokonttori 97/53/10
Valtion taloudellinen
tutkimuskeskus 98/53/10
Valtion talous- ja henkilöstö-
hallinnon palvelukeskus 99/53/10
Verohallinto 100/53/10
Väestörekisterikeskus 101/53/10

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetus- ja kulttuuriministeriö 102/53/10
Kansallisarkisto 103/53/10
Museovirasto 104/53/10
Opetushallitus 105/53/10
Suomen Akatemia 106/53/10
Suomenlinnan hoitokunta 107/53/10
Valtion taidemuseo 108/53/10
Yliopistojen palvelukeskus Certia 109/53/10

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala
Maa- ja metsätalousministeriö 110/53/10

Elintarviketurvallisuusvirasto	111/53/10	Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	144/53/10
Geodeettinen laitos	112/53/10	Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	145/53/10
Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus	113/53/10	Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	146/53/10
Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus	114/53/10	Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	147/53/10
Maanmittauslaitos	115/53/10	Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	148/53/10
Maaseutuvirasto	116/53/10	Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	149/53/10
Metsätutkimuslaitos	117/53/10	Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	150/53/10
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos	118/53/10		
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala			
Liikenne- ja viestintäministeriö	119/53/10		
Ilmatieteen laitos	120/53/10		
Liikennevirasto	121/53/10		
Liikenteen turvallisuusvirasto	122/53/10		
Viestintävirasto	123/53/10		
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala			
Työ- ja elinkeinoministeriö	124/53/10		
Energiamarkkinavirasto	125/53/10		
Geologian tutkimuskeskus	126/53/10		
Kilpailuvirasto	127/53/10		
Kuluttajatutkimuskeskus	128/53/10		
Kuluttajavirasto	129/53/10		
Matkailun edistämiskeskus	130/53/10		
Mittatekniikan keskus	131/53/10		
Patentti- ja rekisterihallitus	132/53/10		
Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus	133/53/10		
Turvatekniikan keskus	134/53/10		
Teknologian tutkimuskeskus VTT	135/53/10		
Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	136/53/10		
Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	137/53/10		
Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	138/53/10		
Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	139/53/10		
Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	140/53/10		
Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	141/53/10		
Lapin t elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	142/53/10		
Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	143/53/10		
		Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	
		Sosiaali- ja terveysministeriö	151/53/10
		Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus	152/53/10
		Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto	153/53/10
		Säteilyturvakeskus	154/53/10
		Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	155/53/10
		Ympäristöministeriön hallinnonala	
		Ympäristöministeriö	156/53/10
		Asumisen rahoitus- ja kehittämis- keskus	157/53/10
		Suomen ympäristökeskus	158/53/10
		Valtion tilinpäätös	159/53/10
		Talousarvion ulkopuoliset valtion rahastot	
		Palosuojelurahasto	160/53/10
		Öljysuojarahasto	161/53/10
		Finanssipolitiikan tarkastus	
		Valtiontalouden kehysmenettely ja finanssipolitiikan raportointi.	
		Finanssipolitiikan jatkuva tarkastus	89/23/10

Laillisuustarkastus

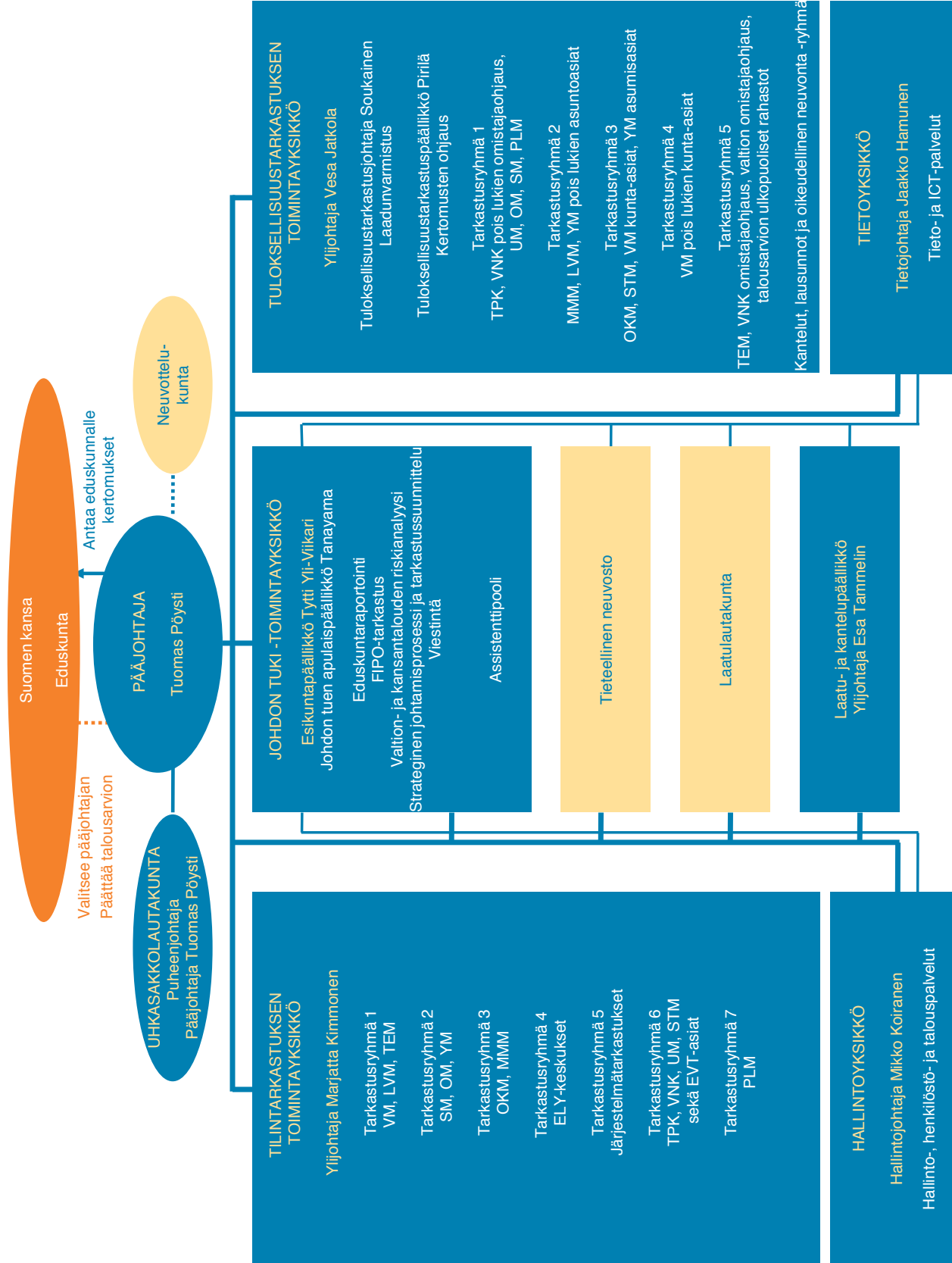
- 1/2011 Maakunnan liitot EU-varojen hallinnoijina
- 2/2011 Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen
- 3/2011 Yhteishankintavelvoitteen noudattaminen (laki valtion talousarviosta 22 a §)

Tuloksellisuustarkastus

- 215/2011 Vuoden 2004 selonteko – Varuskuntarakenne sekä johtamis- ja hallintojärjestelmä
- 216/2011 Säädöshankkeiden valtiontaloudellisten vaikutusten arviointi
- 217/2011 Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten IT-hankkeiden toteuttaminen
- 218/2011 Ruokahuollon ja terveydenhuollon rakennemuutokset Puolustusvoimissa
- 219/2011 Valtion taloudelliset vastuut – esittäminen ja huomiointi suunnittelun ja seurannan asiakirjoissa
- 220/2011 Ympäristöministeriön hallinnonalan ohjausjärjestelmä
- 221/2011 Vammaispalvelut muuttuvassa kunta- ja palvelurakenteessa – valtion ohjaus kehitysvammaisten asumisen palveluiden järjestämisessä
- 222/2011 Koulutus- ja työvoimatarpeiden ennakointi, mitoitus ja kohdentaminen

- 223/2011 Puolustusministeriön hallinnonalan ohjausjärjestelmä
- 224/2011 Kaupunki- ja metropolipolitiikka
- 225/2011 Valtionhallinnon toimitilat ja konserniohjaus
- 226/2011 Poliisin ja syyttäjän yhteistyö
- 227/2011 Energia- ja ilmastoteknologian tukeminen
- 228/2011 Sairaanhoidtovakuutus – erityisesti korvaukset yksityislääkäreiden ja yksityishammaslääkäreiden palkkioista
- 229/2011 Pitkäaikaistyöttömien työllistyminen ja syrjäytymisen ehkäisy
- 230/2011 Työsuojeluvalvonta
- 231/2011 Tuottavuusohjelman toteuttaminen ja vaikutukset
- 232/2011 Tuottavuusohjelman toimeenpano ja vaikutukset oikeusministeriön hallinnonalalla
- 233/2011 VR-konserni: Valtion omistajaohjaus ja henkilöjunaliikenneostot
- 234/2011 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjausjärjestelmä
- 235/2011 Ilmastonmuutoksen hillintä – Ilmasto- ja energiastrategian valmistelu ja toimeenpano
- [Kirjeeseen päättyneet](#)
Rintamaveteraanien kuntoutus
- Erityisryhmien asumisen tukeminen

Liite 3 • Organisaatio ja tehtäväjako

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Antinkatu 1
00100 Helsinki
PL 1119, 00101 Helsinki
puhelin 09 4321
telekopio 09 432 5820
s-posti: kirjaamo@vtv.fi
kotisivut: www.vtv.fi

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

puhelin 09 432 5700
telekopio 09 432 5818

Johdon tuen toimintayksikkö

Esikuntapäällikkö Tytti Yli-Viikari
puhelin 09 432 5779

Tuloksellisuustarkastuksen toimintayksikkö

Ylijohtaja Vesa Jatkola
puhelin 09 432 5704

Tilintarkastuksen toimintayksikkö

Ylijohtaja Marjatta Kimmonen
puhelin 09 432 5703

Tietoyksikkö

Tietojohtaja Jaakko Hamunen
puhelin 09 432 5879

Hallintoyksikkö

Hallintojohtaja Mikko Koironen
puhelin 09 432 5707

Laatu- ja kantelupäällikkö

Ylijohtaja Esa Tammelin
puhelin 09 432 5705

